

Ali Ekrem Bolayır'ın Bilinmeyen Bir Hikâyesi: Te'ehhül

An Unknow Story of Ali Ekrem Bolayır: Te'ehhül

Cemile Odunkıran¹

ÖZET

Ali Ekrem Bolayır, Namık Kemal'in oğlu, Saray kâtipi ve Servet-i Fünûn topluluğuna mensup olması gibi önemli vasıflara sahip bir isimdir. Edebiyatın şiir, tiyatro, hatıra, hikâye gibi birçok türünde eserler kaleme almıştır. Sonuna eklenen tarihten, yazarının Servet-i Fünûn topluluğu içerisinde yer aldığı dönemde yazıldığı, fakat yayımlanmadığı anlaşılan *Te'ehhül* isimli hikâyesi, İ.B.B. Atatürk Kitaplığı Osman Ergin koleksiyonu içerisinde (Bel_Mtf_070715 kaydıyla) tarafımızca tespit edilmiştir. Ali Ekrem'in daha önce yazdığı hikâyelerinde ana temalar aile kurumunun önemi, ideal evlilik modeli ve çocuk eğitimi şeklinde sıralanabilir. Bu hikâyede de genel olarak evliliğin nasıl gerçekleşmesi gerektiği üzerinde durulmuş ve evlilik öncesi deneyime vurgu yapılmıştır. Hikâyede yazarın yer yer kendi tespit ve telkinlerini metne ikame etmesi ile aile kurumunun başkalarının kararı sonucunda oluşturulamayacağı fikri vurgulanmaktadır. Ayrıca Ali Ekrem'in bağlı bulunduğu Servet-i Fünûn topluluğunun dil ve düşünce anlayışına paralel bir şekilde kaleme alınan bu hikâye, yazarın el yazısı ile yazılmış olması ve birtakım kelime-terkip tercihlerini göstermesi hasebiyle de önemli görünmektedir. Bu çalışmada temel amaç hikâye metninin doğru bir biçimde yeni harflere aktararak okuyucunun istifadesine sunulması, bununla beraber hikâyenin genel karakteristiği ve göndermeleri üzerinde durularak bir metin incelemesi yapılması şeklinde ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Ali Ekrem Bolayır, Servet-i Fünûn, hikâye, te'ehhül, evlilik

ABSTRACT

The name of Ali Ekrem Bolayır is known for many reasons. He was Namık Kemal's son, a palace clerk and a writer for *Servet-i Fünun*. He wrote works in many genres, including poetry, theater, memoirs, and stories. His story "Te'ehhül" was found by us in the Osman Ergin collection of the Atatürk Library (under the record Bel_Mtf_070715). This piece was written during the *Servet-i Fünun* period. In his earlier stories, Ali Ekrem's main themes were the importance of family institution, the ideal marriage model, and childhood education. Here, the general emphasis falls on how marriage should be, and life experience before marriage is emphasized. In "Te'ehhül," the idea that the family as an institution cannot be established as a result of others' decisions is emphasized, and the writer places his own determinations and suggestions in the text. In addition, this story, written in relation to the understanding of language and thought seen in the *Servet-i Fünun* community with which Ali Ekrem is affiliated, is written in the author's hand and shows word and composition preferences. The main purpose of this study can be to transfer correctly the story text to the novel alphabet and present it to the readers' use, additionally performing a textual analysis that emphasizes the general characteristics of and references in the story.

Keywords: Ali Ekrem Bolayır, Servet-i Fünun, story, te'ehhül, marriage

¹Ars. Gör., İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul, Türkiye

ORCID: C.O. 0000-0002-1816-0374

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Cemile Odunkıran,
İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul, Türkiye
E-mail: cemile.yalvarı@istanbul.edu.tr

Başvuru/Submitted: 14.10.2020

Kabul/Accepted: 12.11.2020

Atf/Citation:

Odunkıran, C. (2021). Ali Ekrem Bolayır'ın bilinmeyen bir hikâyesi: Te'ehhül. *TUDED*, 61(1), 221-258.
<https://doi.org/10.26650/TUDED2020-810462>

EXTENDED ABSTRACT

Ali Ekrem Bolayır was the son of Namık Kemal, one of the best-known writers of the Tanzimat period. He was influential during the period of *Servet-i Fünun*, which formed an important threshold in Turkish literature, due in part to the literary legacy he received from his father. During this period, he wrote works in various genres, including poems, essays, monographs, and stories. He also worked in Secretariat of the Mabeyin, an important state function under the Ottoman Empire. The main features of Ali Ekrem's stories can be seen to be the life of people in need of help, the negative consequences of alcohol addiction, the family, and marriage questions, and the importance of childhood education. Themes related to family and marriage took a particularly large place. The story "Te'ehhül," which we identified under the reference number Bel_Mtf_070715 in the Osman Ergin collection of Atatürk Library, focuses on these issues.

In "Te'ehhül," the main character, Azmi, is a young man who has just graduated from school. His mother wants him to marry someone. However, his mind remains focused on the education he has just completed, and he displays inexperience in the face of the realities of life. His emotional stance is presented through intense depictions in the story. Azmi meets his friend Rıfki later in the story and discusses his mother's insistence on marriage. Rıfki on says that it is still early to think about marriage, and says that he is inexperienced with women. Following this thought, he decides to take his friend to Beyoğlu, an Istanbul district. The story tells of the house of a woman named Sarı Mama in Beyoğlu. Azmi's first experience with a woman is with Katina, who works at this house. He becomes a regular at the house for a while. Later, when he finds out that Katina is pregnant with someone else's child, he feels reverence for her motherhood. Azmi, feeling strong emotions, goes to his mother and agrees to be married, which is to take place after about a month. During the henna night, his friend Rıfki's words about the healthier family he will establish as a result of his experience recur, and this seems to show the main theme of the story.

The history of the story, as recorded by the author (12/19/1898), indicates that it was written during the *Servet-i Fünun* period and gives us important analytical clues. This story reflects the language perceptions of the literary community to which its author was a member in its preference for ornamental language, except in dialog. Characterization includes long descriptions of spirit worlds and lives, and the characters speak in a style appropriate to their social status and ethnic identity. Premarital experience and the idea that a solid family can be established on this basis are important points highlighted in the story.

The character traits given in "Te'ehhül" and the analysis of the cases show a number of characteristics parallel to the life of the author, Ali Ekrem. As a young graduate, Azmi's idealistic and respectable side is emphasized, along with his inexperience. Here it is clear that the author is an important proponent of the ornate language exhibited in *Servet-i Fünun*. Another notable point on this story is that the author interrupts the flow of the text to present

his own view. This tendency is technically at odds with that of the modern understanding of story.

This study was performed to introduce this work written with the author's hand-writing from Arabic alphabet to the new Turkish alphabet. A secondary aim is to determine the location of the text in relation to the period in which the text was written and views of its author Ali Ekrem, along with the presentation of some references. A facsimile of the text in the library collection has also been added to the end of the study, along with the story text, and an opportunity to observe the author's work was provided.

GİRİŞ

Ali Ekrem Bolayır, 1867 ile 1937 yılları arasında yaşamış; hayatının ilk dönemlerinde Tanzimat ediplerinden Namık Kemal'in oğlu olması hasebiyle dikkat çekmiş, akabinde ise özellikle Servet-i Fünûn topluluğunda *A.(yın) Nâdir* müstear ismini kullanarak adından söz ettirmiş önemli bir şîmadır. Şiir, hikâye, tiyatro, monografi gibi birçok türde eserler kaleme alan Ali Ekrem; aynı zamanda Mabeyn Kâtipliği, Kudüs Mutasarrıflığı, Beyrut Valiliği, Cezair-i Bahr-i Sefîd Valiliği, Dârü'l-Fünûn müderrisliği gibi önemli vazifelerde de bulunmuştur (İnal, 1999: 432.). Ali Ekrem'in saray bürokrasisi, edebî hayat ve eğitim dünyası içerisindeki bu çok yönlü hâlini kısaca üç vasfı üzerinden özetlemek mümkün görünmektedir; Nâmık Kemal Bey-zâde, Kâtib-i Hazret-i Şehriyârî ve A. Nâdir (Özgül, 2013: VII).

Bu çalışmada temel amaç Ali Ekrem'in daha önce yayımlanmamış olan *Te'ehhül* isimli hikâyesinin tanıtılması ve bu hikâyenin tahlili üzerinden yazarın edebî yönelimi ile tasarruflarının söz konusu edilmesidir. *Te'ehhül*, İ.B.B. Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin koleksiyonunda Bel_Mtf_070715 kaydıyla mahfuzdur. Bu hikâyenin daha önce neşredilmemiş oluşunun yanında önemli bir özelliği de yazarının kendi el yazısı ile yazılmış olması, kelime yahut terkip tercihi gibi hususlarda tasarruflarını, seçimlerini ve titizliğini göstermesinden ileri gelir. Hikâye, üzerinde titizlikle çalışılmış olması nedeniyle Ali Ekrem'in hatıralarında naklettiği üzere tab' edilmesini arzuladığı eserlerinden (Özgül, 2013: 155) biri olduğu intibamı uyandırmaktadır. Yazar bazı karakter isimlerini iki, bazen üç kez değiştirmiş; kelime ve tamlamalar üzerinde ciddî tashihler yapmıştır. Fakat bu hususta özenle çalışmış olmasına karşın hikâyede yer yer sentaks bozukluklarının olduğu da göze çarpmaktadır. Biz bu çalışmanın ekler kısmında metni okuyucuya daha berrak bir biçimde sunmak adına yazarın son tercih ettiği ibareler ile aktarmayı tercih ettik. Ayrıca daha önceki tashihler ve son tercihlerin bizzat görülmesi için çalışmanın sonuna metnin tpkıbasımını da ilâve etmeyi uygun gördük.

Yazar, hikâyenin sonuna hem müstear ismi olan *A.(yın)*. *Nâdir*'i eklemiş hem de yazılış tarihini kaydetmiştir. Edebiyat dünyasında ilk etapta *İlham* müstearını kullanan Ali Ekrem daha sonra arkadaşlarının teşviki ve *nâdir 'l-vücûd* övgüsü (Özgül, 2013: 398) ile *A.(yın)*. *Nâdir*'i kullanmaya başlamış, aynı zamanda Servet-i Fünun hareketi içerisinde boy göstermiştir. Ayrıca hikâyenin sonunda yer alan 7 Kânûn-ı Evvel 314 (19 Aralık 1898) tarihi de yazarının bu topluluk içerisinde yer aldığı dönemi göstermesi bakımından dikkate değerdir. Çünkü Ali Ekrem daha sonra bir makalesinin Tevfik Fikret tarafından sansürle yayımlanması sebebiyle topluluğun hilâfında olan *Musavver Malumat*'ta yazmaya başlayacak ve topluluk ile yollarını ayıracaktır.¹ Ali Ekrem, Servet-i Fünun'da etkin olduğu dönemde özellikle de hikâye sahasında birtakım denemelerde bulunmuş, bunların akabinde Meşrutiyet sonrası dönemde ise daha gelişmiş nesir örneklerini ortaya koymuştur (Parlatır, 1987: 33).

1 Ali Ekrem'in *Servet-i Fünûn* hareketinin teşekkülü ve önemli örneklerin ortaya konması gibi faaliyetlerinden başka, yazmış olduğu *Şiirimiz* başlıklı makalesi de topluluğun dağılmasının ilk işareti olarak görülmüş ve önemli tartışmalara sebep olmuştur. Bu konu ile alakalı ayrıntılı bilgi için bkz. (Andı, 2000, s.145-175). Aynı meseleye dair bir başka önemli kaynak da şu şekildedir: (Tokgöz, 2020).

Ali Ekrem'in bilinen ilk hikâyesi Maarif dergisinde yayımlanmış olan *Hande*'dir. Yazar daha sonra hikâyelerini genel olarak Servet-i Fünûn dergisinde yayımlamıştır. Ayrıca *Küçük Şeyler* üst başlığı ile topladığı ve Servet-i Fünûn şiiirinin hudutlarını genişleten bir anlayışın ürünü olarak kaleme aldığı manzum hikâyeleri de bulunmaktadır (Aliş, 1994: 343.) Yayımlanan hikâyelerinin genel temlerini hayal-hakikat tezdı, fakir ve zavallılara acıma, hastalık (Aliş, 1994: 258), ahlâki meseleler, çocuk yetiştirme esasları ve aile-evlilik hayatı gibi konular oluşturmaktadır. Bu meseleler arasında bulunan aile ve evlilik, eş seçimi gibi hususlar ise yazarın kaleme aldığı birçok hikâyesinde yer yer izahat verdiği ve dikkatle üzerinde durduğu ana hususlardandır. Yazar genel olarak *Semere-i Hayat*, *Beşik Hediyesi*, *Cemile*, *İbtılâ-yı İşret*, *Ateşçi ve Mükâlemât-ı Ahlâkiyye*'den serisinde bulunan hikâyelerinde bu tarz konulara değinmiştir.² *Te'ehhül* de bu zincire eklenilebilecek ve tarihsel olarak son halkayı oluşturacak bir hikâyedir.³

1.HİKÂYENİN KONUSU

Hikâyede Mekteb-i Sultânî'deki parlak öğrencilik hayatını tamamlayıp evine gelen Azmi Bey'in annesinin evlenmesi konusundaki ısrarları ve bunlar neticesinde meydana gelen olaylar anlatılır. Annesi, okulu bitirdiği için artık geç kalmadan Azmi Bey'i evlendirme arzusuyla baskı altına almıştır ve her seferinde farklı bir adaydan söz etmektedir. Fakat Azmi Bey, bu dayatma karşısında evlenmek için henüz çok erken olduğunu söylemekte ve annesine taze mektep hatıralarını anlatarak karşılık vermektedir. O, tecrübesiz, toy ama idealistliği ön plana çıkarılarak çizilmiş bir karakterdir. Henüz herhangi bir işe dahi girmiş olmadan annesinin onu evlendirmeye çalışması karşısında hiddetlenen Azmi Bey, 28 yaşına girmeden evlenmeyi istemez ve etrafına da bu düşüncesini sürekli tekrarlar. Annesi ve onun temin ettiği evlendirme meraklısı insanlar ise Azmi'yi hayretle karşılarlar. İdeal bir eş adayı olarak ahlâkından, güzelliğinden, temizliğinden sıkça bahsettiği Münire Hanım'ı seçen annesi, sonunda bu iki genci sokakta karşılaştırmış ve Azmi Bey'in dikkatini çekmeyi başarmıştır.

Tüm bu olaylar cereyân ettiği esnada Azmi Bey, bir gün arkadaşı Rıfki ile karşılaşır ve annesinin bu ısrarları neticesinde gördüğü Münire Hanım'dan da bahseder. Rıfki ise arkadaşının evlilik fikri neticesinde korkuya kapılıp şiddetle karşı çıkar ve onu Beyoğlu âleminde bulundurma planları yapar. Birkaç gün sonra Azmi Bey ile sözleşip annesinden bir gecelik izin almasını sağlayan Rıfki, onu Sarı Mama isminde bir kadının işlettiği geneleve götürür. Azmi Bey'in ilk tecrübesini burada yaşamasını isteyen arkadaşı bütün utanmalarına, sıkılmalarına rağmen onu kadınların arasına götürür ve Katina isimli bir kadın ile anlaşarak Azmi'yi memnun etmesini ister.

Bu şekilde Beyoğlu âlemine adım atan Azmi Bey, ertesi sabah ilk tecrübesi için arkadaşına teşekkür eder ve akabinde arkadaşının şu uyarısıyla da karşı karşıya kalır:

2 Bu hikâyelerde aile meselelerini inceleyen bir çalışma için bkz. (Özaydın, 2013).

3 Hikâyenin kaleme alındığı tarih olarak karşımıza çıkan 19 Aralık 1898'den sonra tespit edebildiğimiz tek hikâye olan *Zenciyye* 19 Ocak 1899'da *Servet-i Fünûn* dergisinde yayımlanmıştır. Bu hikâyenin konusu ise bahsettiğimiz meselelerin biraz daha dışında ideal bir baba modelini anlatması dolayısıyla farklılık arz etmektedir.

“İşte şimdi bir eğlence buldun, istifade et. Fakat hiç bir vakitte hatırdan çıkarma ki sana zevk veren kadın başkasının da malıdır. Bundan sana iyilik gelmez fenalık gelir. İşin ilerisine gitmeye kalkışma. Gençliğin buhranlı, galeyanlı zamanlarını geçir sonra te'ehhül edersin.”

Bir taraftan annesinin evlilik konusundaki ısrarları devam eden Azmi Bey, Katina ile görüşmelerine devam eder. Yirmi günün sonunda beş kere görüştüğü Katina ile en son görüşmesinde ise onun başkasından hamile olduğunu öğrenen Azmi Bey; kendi ifadesiyle *“fahişe iken valide olan”* Katina'ya hürmet besler, onun için çocuk gibi ağlamaya başlar ve cebindeki tüm parayı ona vererek yanından ayırılır. Katina'nın anneliği karşısında Azmi'nin bu ani değişimi dikkate değerdir. Azmi Bey, bu hislerle evine gelip annesinin istediği kişiyle evlenmeyi kabul eder ve bir ay sonra kına gecesinde yine arkadaşı Rıfkı'nın söylediği şu sözlerle hikâye sona erer:

“Gördün mü evlenmek böyle olur. Oradan geçmeyince buraya gelinmez. Emin ol ki dünyada senden ziyade haremının kadrini bilecek, çocuğunu sevecek kimse yoktur!”

2. HİKÂYENİN SÖYLEDİKLERİ

Hikâye, Azmi Bey'in evlilik öncesi tecrübesi ve bunun neticesinde verdiği ani karar ile annesinin ısrarlarına olumlu yanıt vermesi üzerinden ilerlemektedir. Hikâyenin ana karakteri Azmi oldukça saf ve toy bir biçimde çizilmiştir. Fakat bu tecrübesizliğin yanında Azmi Bey'in uzunca tasvir edilen, üzerinde durulan bir yönü mektepliliğidir ve Ali Ekrem'in ifadeleriyle *mektepten çıkmış olmakla henüz mekteplilikten kurtulamayan* bir karakter olarak dikkat çekmektedir. Özellikle çocukluk yıllarında babası Namık Kemal'in onun eğitimi ile ilgilenmediğini sık sık vurgulayan yazar (Özgül, 2013: 230, 232, 284) hikâyenin kahramanı Azmi üzerinden düzenli eğitim hayatının olmayışının özlemine vurgulamış gibidir. Okuldaki gidişatın uzun uzun tasvir edilmesi, başarılı öğrencilerin ve hocaların ilişkileri, hatta okulun fizikî durumu bile yazarın vurguladığı hususlardandır.

“Mektebli nâmını taşıyan her çocuk bugün Her yerde, dâimâ buluyor izz ü itibâr”(Zılâl-i İhtirâm'dan akt. Özgül, 2013: 233)

Azmi Bey tıpkı Ali Ekrem'in bu şiirindeki gibi *izz ü itibâr* gören fakat gerçek hayat ile hayalleri arasında kalmış bir genç tipini göstermesi bakımından dikkate değerdir. Onun mektebe ilişkin hatıraları canlı bir biçimde tasvir edilmiş, okul ortamı ile hocalarına hayranlığı vurgulanmış ve karakter bu yönüyle idealize edilmiştir.

Hayal-hakikat tezdadının hikâyenin başlarında Azmi Bey üzerinden özellikle vurgulanması yani hayatın gerçekleri(annesinin baskısı, talepleri) karşısında bu mekteplinin santimentalist tavrı tam anlamıyla Servet-i Fünun duyusunun bir göstergesidir. Bu şekilde yer yer hastalık derecesine varan *duyuş tarzı* ve *hayal-hakikat çatışması* dönemin ayırıcı temlerinin başında gelmektedir (Kaplan, 2012: 44-46). Bu anlamda bir yanda eğitime dair idealleri olan bir genç

diğer yanda onun acilen evlenmesi lüzumunu vurgulayan bir anne karakteri detaylı tasvirlerle okuyucuya sunulmuştur. Bunun sonucu olarak Azmi Bey de tıpkı Tanzimat dönemi anlatılarında geçen tecrübesiz, şaşkın tipler gibi hikâye boyunca kimi yerlerde bu zıtlıklardan dolayı gülünç hallerde karşımıza çıkmaktadır.

Yine ilk dönem anlatılarının (Tanzimat dönemi) temel karakteristiklerinden olan görücü usulü evliliğin zararları, kişiyi kimi zaman gülünç durumlara düşürmesi gibi haller bu hikâyede, görüldüğü üzere yerini tecrübe kazanma neticesinde sağlıklı ilişkilerin olacağına inancın vurgulanması gibi hususlara bırakmıştır. Bu bağlamda hikâyeyi, yazarın babası Namık Kemal'in *İntibah* romanının içerik bakımından bir uzantısı şeklinde yorumlamak mümkün görünmektedir. *İntibah*'taki temel meseleler Ali Bey'in hayat tecrübesinden yoksun olması sebebiyle hafif bir kadın karşısında bocalaması ve bunun olmaması için gençlerin erken yaşlarda hayat tecrübesi kazanmasının vurgulanması şeklinde ifade edilebilir. Burada ise Azmi Bey'e arkadaşı tarafından bu tecrübe kazandırılmış ve o, tam olarak hangi saikle olduğunu okuyucunun anlayamayacağı biçimde de olsa aniden kendisini evliliğe hazır hissetmiştir. Bu bağlamda Katina ile beraberliğinin daha birinci ayı dolmadan başkasından hamile olduğunu öğrenen Azmi Bey'in aniden annesinin evlilik ısrarlarına olumlu yanıt vermesi ve kurgu içerisinde genel olarak edilgen bir konumda yer alması sağlıklı yorumlar yapmaya imkân vermemektedir. Aynı zamanda hikâyenin ani bir biçimde sonra ermesi; Azmi Bey'in hisleri, düşündükleri yerine Rıfki'nin sözlerinin vurgusuna eğilmeyi gerekli kılmaktadır. Rıfki burada hikâye akışını yönlendiren bir konumdur. Öncelikle arkadaşını sefahat âlemine sürükler, daha sonra kendisini fazla kaptırmamasını söyler ve son olarak yukarıda da alıntılıdığımız üzere arkadaşının yaşadığı tecrübeler neticesinde iyi bir aile babası olacağını vurgulayarak kendine pay çıkarır. Hikâyede anlatı zamanının iki ay gibi kısa bir süre olması da Rıfki'nin söylemlerinin inandırıcılığını sekteye uğratan bir husus olarak belirlemektedir. Yani iki ay gibi kısa bir müddette genç bir adamın ne kadar köklü değişim yaşamış olacağı muğlak bırakılmıştır.

Evlilikte çiftlerin flört etmeden, görücü usulü ile evlenmeleri ve neticede uyumsuz, sorunlu ilişkiler içerisinde olmaları Ali Ekrem'in hikâyelerinde sıkça vurguladığı hususlardandır. *Beşik Hediyesi* ve *Mükâlemât-ı Ahlâkiyye'den 5* hikâyeleri bu duruma ilişkin önemli örneklerdendir (Özaydın, 2013: 32,33). *Beşik Hediyesi* hikâyesinde çok iyi iki arkadaşın birbiriyle uyumsuz olan çocuklarını yanlış bir evliliğe sürüklemeleri neticesinde yaşananlar vurgulanır, bir diğer hikâye olan *Mükâlemât-ı Ahlâkiyye'den* serisinin beşincisinde ise yazarın kendi hayatını metne ikâme ettiği görülür. Ali Ekrem'in hatırlarında da aynı sorundan dem vurulmakta ve bu temin sıklıkla işlenmesinin arka planı gözlemlenmektedir. Bu hatıralarda Ali Ekrem'in anne ve babasının uyumsuz karakterleri ve yaşadıkları mutsuzlukların faturası “*bu iki zıdd-ı kâmilî birleştiren eski kafalı babalar*”a (Özgül, 2013: 83) kesilerek meselenin yanlışlığı vurgulanır. Ali Ekrem anne ve babasının mizaç farkından kaynaklı olarak mutsuz bir evlilik içerisinde olma hâlini bu hikâyelerinde çerçeve olarak kullanmış ve durumun sakatlığına dair düşüncelerini net bir biçimde belirtmiştir. *Te'ehhül*'de ise bu düşüncenin zıddı bir durum söz konusudur. Karakter annesinin önerdiği adayı istemez ve bir tecrübe yaşar, buraya kadar akış yazarın kendi düşüncesi ile paralel ilerlemektedir. Fakat daha sonra Azmi Bey birlikte olduğu

kadının hamileliğinin onda yarattığı his neticesinde annesinin söylediği kızla evlenmeyi aniden kabul eder. Hikâyenin bu evliliğin arefesinde son bulması ana temayı muğlak hâle getirmiş ve Ali Ekrem'in genel görüşüyle tam anlamıyla örtüşmemiştir. Fakat bu vurgunun örtüştüğü bir nokta vardır: Servet-i Fünûn hissîliği! Hissî duruşuyla hareket eden Azmi Bey, Tanzimat hikâye ve romanlarındaki karakterlerden farklı olarak bir kadın tecrübesi akabinde evlenir, ama evlendiği kişi yine annesinin onun için uygun bulduğu bir kişidir. Aynı zamanda evleneceği kız olan Münire ile görüşmesine yahut flörtüne dair herhangi bir bilgi söz konusu değildir.

Hikâye ile alakalı dikkat çekici bir diğer husus da “anne” kavramına ana karakter Azmi tarafından gösterilen aşırı hürmet hissidir. Azmi, annesine o kadar bağlıdır ki başlangıçtaki evlilik ısrarları karşısında “*validesi hemen kendinden ayrılmak istiyor*” şeklinde bir düşünceye kapılır ve evlenmeyi reddeder. Daha sonra ilerleyen kısımlarda Katina ile münasebeti ve onun hamile olduğunu öğrendiğindeki şu hisleri de bu bağlamda dikkate değerdir:

“Azmi Bey kavânin-i sâlime-i beşerin bu canlı ihtâr-ı nâmusu huzûrunda donakaldı. Çocuk vardı çocuk! Çocuk ki daha anasının karnında iken babasını arar! Fahişe beyin nazarında valide oluverdi, o biçâreye kalbinde derin bir hürmet samimi bir muhabbet duydu.”

Bu ifadelerden sonra ağlaya ağlaya evine giden, annesine sarılan ve evlilik ısrarlarına nihayet olumlu bir yanıt veren Azmi'nin anne düşkünlüğü hikâyede ana vurguyu evlilik öncesindeki tecrübe hususundan kaydırarak anne meselesine çevirmiştir. Burada süflî bir dünya içerisinde yer alan bu karakterin içindeki asil duyguların masum bir bebeğin hareketiyle yeniden uyandığı yorumunu yapmak mümkündür. Azmi Bey, bu durum neticesinde o ortamdan uzaklaşır ve annesine koşar.

Hikâyenin başlangıcından sonuna kadar diyalog cümleleri hariç uzun tasvirler ve ağdalı bir dili tercih etmesi yazarının dil tercihi ile doğrudan bağlantılı bir durumdur. O, *Servet-i Fünûn* topluluğunun dil tercihini yürekten benimsemiş ve asla taviz vermemiş bir isimdir (Parlatır, 1987: 37). Bu hikâyede de yer yer tasvirî yanların ağır basması ve Arapça- Farsça tamlamalarla metnin süslü hâle getirilmeye çalışılması durumu karşımıza çıkmaktadır. Bu hususta Ali Ekrem'in *Lisanımız* isimli eserini zikretmek yerinde olacaktır. Ali Ekrem bu eserinde halk dili ile edebiyat dilinin farklı olmasının gerekliliği üzerinde durur; halkın eğitilmesi gibi meselelerde lisanın sadeleşmesini yer yer onaylasa da genel olarak edebî terbiyesinden taviz verme eğiliminde değildir (Parlatır, 1987:17-21). Hikâyede tercih ettiği bir diğer husus da azınlıkları konuştururken özen gösterdiği realist tavidir. İsim seçimlerinde birkaç denemeden sonra tercihte bulunduğunu gözlemlediğimiz yazarın titizliği genelevde çalışan farklı millî kimlikteki kadınların söylediklerinin imlâsında da kendisini göstermiştir.

(...)-Kale şimdi herkes yatakta ısınır? Meyhanede ısınır?

(...)-Ya ne zannettin? Kale burası Kömürcü sokağıdır? Piliç gibi kızları adama bedava verirler? Sarhos olmus, karı arıyor? Tosunum önce cebini yoklamazsın bir kere?

(...)-Size kimin lakırdısı vardır pasam? Basım üzerine yeriniz vardır. Kale Dudu söyle su usağa bize bir kadeh sise bira, yüz dirhem kasar alsın.

Metinden alıntılanan bu ifadelerde yazarın orijinal metinde altı çizili kelimelerde bulundan şın harflerinin noktalarını çizip özellikle bu şekilde okunmasını istediği gözlemlenmektedir. (Örneğin;

) Yine cümle dizilimindeki bozukluk da bu realist tutumdan kaynaklanmaktadır. Bu tür durumları yazarın şahsî tecrübeleri ile ilişkilendirmek mümkündür. Nitekim Ali Ekrem; babasının sürgünü nedeniyle Midilli, Sakız ve Rodos gibi bölgelerde bulunmaları dolayısıyla Rum halkının ve diğer azınlıkların dil hususiyetlerine dair dikkatler geliştirdiğini hatıralarında aktarmaktadır (Özgül, 2013: 61).

Bu hikâye ile alakalı vurgulanması gereken bir diğer önemli husus da Ali Ekrem'in ana temaya dair şahsî fikir ve tespitlerini hikâyenin akışı içerisinde okuyucuya aktarması ile alakalıdır. Bu, yazarın kendinden önceki devrede modern hikâye ve roman tekniğine dikkatle bağlanma lüzûmunu duymayan Ahmet Midhat'tan (Akyüz, 2013: 72) yahut daha öncesinin meddahlık geleneğinden alışkın olduğumuz bir yönelimdir. *Te'ehhül'* de de Ali Ekrem aşağıdaki pasajda alıntıladığımız üzere metnin akışı içerisine şu cümleleri yerleştirmiştir:

“Bizde evlendirmek merakı en ileri giden meraklardandır. Anadan babadan akrabadan başka arkadaşlar, dostlar, hatta yabancılar gençleri evlendirmeyi iş güç edinirler. İki hayat, iki istikbâl bir dakika içinde mürüvvet görmek, başgöz etmek, dünya evine koymak gibi mefhumu müşevveş cümlelerin bahşedebileceği hatt-ı mevhûma fedâ ediliverir! Ebeveyn vardır ki daha bir mezar-ı tazenin zulâl-i iğbirârı çehrelerinde müntabi' dururken ikinci kızlarını evlendirerek mürüvvet görmek hevesine düşerler; o da olur ki bâr-ı hayat altında ezilerek diri diri atıldıkları dūzah-ı izdivâçtan halâs bulamadıkları halde âlem-i te'ehhülü nūrâni ezhâr-ı rüh-efzâ semerât ile malî riyâz-ı saadet gibi tasvir ederler! Mahalle kahvelerinde sarı bıyıklı beye pembe evdeki kızı alıvermeyi zihninde kararlaştırdıktan sonra yavaş yavaş bütün kahve halkını fikrine uyduran ve ustaca tertipleriyle tarafeyn ailesinin ekâbirini de kandırınca iki gencin rişte-i hayatını hiç haberleri olmadan çözülmaz, sökülmez surette bağlayıvermekten zevk alan ashâb-ı hayrât çok bulunur!”

Bu durumu Jale Parla'nın vurguladığı şekliyle ilk dönem anlatılarında mutlak bir otorite arayışının sonucu olarak bir babaya ihtiyaç duyulması, edebiyat düzeyinde bu “baba”nın yazar olarak belirmesi ve yeniliğin bu minvalde kabul edilmesiyle de açıklamak mümkündür (Parla, 2009: 19). Bu bağlamda Tanzimat hikâye ve romanının bu karakteristiğinin Servet-i Fünûn döneminde de yankı bulduğunu söyleyebiliriz. Yazar, evlilik meselesinde takip edilen yöntemin sakatlığını yukarıdaki pasajda şedîd bir şekilde ifade etmiştir. Ayrıca bu özellik (istitrâd)⁴ Ali Ekrem'in kaleme aldığı diğer hikâyelerinde de göze çarpmakta ve yazarın dünya telakkisi ve düşüncelerine dair çıkarımlar yapmaya olanak sağlamaktadır.

4 “Konu değiştirmek, asıl konudan uzaklaşmak, bir düşünceden başka bir düşünceye geçmek” gibi anlamlara gelen bu kavram ile daha geniş bilgi için: bkz. (Durmuş, 2001, s. 401-402).

Son olarak dikkate değer bir başka mesele Ali Ekrem'in kendi el yazısından takip etme imkânı bulduğumuz bu hikâyesinde yazarın, karakter isimleri üzerinde çok fazla değişiklik yapmasıdır. Örneğin hikâyenin ana karakteri Azmi; Şâkir ve Sâmi gibi isimlerin üstü çizildikten sonra yazarın son kararını verdiği isimdir. İsmi "azimle, kararlarla ilgili" (Devellioğlu, 2007: 59) anlamları düşünüldüğünde Azmi'nin okul hayatındaki heyecanlı, azimli yanına vurgu yapılmak istendiği intibayı uyanmaktadır. Yine hikâyede bir diğer karakter olan Rıfkı'nın ismi de Selim ve Cânîp isimlerinden sonra son hâlini bulmuştur. Azmi'nin görüştüğü kadın karakter olarak Katina ismi ise Uranya'dan sonraki tercihtir.

SONUÇ

Ali Ekrem tarafından 19 Aralık 1898 (7 Kânûn-ı Evvel 314) tarihinde yazılmış olan *Te'ehhül* isimli hikâye, yazarın dönemin yayın organlarında tespit edilen diğer hikâyeleri ile paralel bir konu çerçevesinde, evlilik meselesinin irdelenmesi temisi üzerinden inşa edilmiştir. Evlilik meselesinin bir tecrübe akabinde daha sağlıklı bir zeminde ilerleyeceği fikri gerek hikâyenin ana karakteri Azmi Bey'in yaşadığı serüven ile gerekse yazarın metne fikirleriyle dâhil olması neticesinde okuyucuya aktarılmıştır. Servet-i Fünûn topluluğu içerisinde *A.(yın) Nâdir* müstear adıyla yer almış, babası Namık Kemal'in edebî mirası ile yoğrulmuş ve 18 yıllık bürokrasi geçmişi olan Ali Ekrem, içerisinde bulunduğu dönemin dil anlayışı ile örtüşen bu hikâyede de özellikle tasvirlerinde ağır bir dil kullanmış ve karakterlerin iç dünyalarını detaylı bir biçimde aktarmıştır. Yine ana karakter Azmi Bey'in hissi psikolojisi ve hayal-hakikat çatışmaları içerisinde yer alması bu dönemin önemli izleklerinin metne yansımaları olarak okunabilir.

Bu hikâyenin, ailenin önemi ve onun kuruluşundan önce erkek merkezli bir tecrübeye yaptığı vurgudan başka dikkate değer bir yanı da Ali Ekrem'in bizzat kendi el yazısı ile metin üzerinde titizlikle çalışmasının gözlemlenmesine olanak sağlamasıdır. Bu şekilde yazarın dil tercihi ve cümle kuruluşlarındaki titizliğinin gözler önüne serilmesi söz konusu olmuştur. Son olarak çalışmanın ekler kısmında Ali Ekrem'in külliyatına katkı sağlayacak bu hikâyenin yeni harflere aktarılması ve arkasına eklenen asıl metin ile yazarın dikkatlerini inceleme olanağı sağlayacağını vurgulamak gerekir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Akyüz, K. (2013). *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri 1860-1923*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Aliş, Ş. (1994). *Servet-i Fünûn Dergisinde Küçük Hikâye-Mensur Şiir-Manzum Hikâye (1896-1901)*. (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı. İstanbul.
- Andı, F. (2000). Devrin Edebiyatçılarının Mektupları Işığında Ali Ekrem'in "Şiirimiz" Makalesi ve Neticeleri. *Edebiyat Araştırmaları I* içinde (s. 145-175). İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Devellioğlu, F. (2007). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. A. S. Güneçyal (Yay. Haz.). Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Durmuş, İ. (2001). İstıtrat. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (23)*, 401-402.
- İnal, İ. M. K. (1999). *Son Asır Türk Şairleri (Kemâlî'ş-Şuarâ) C.I.*. M. Cunbur (Haz.). Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Kaplan, M. (2012). *Tevfik Fikret- Devir, Şahsiyet, Eser*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Özaydın, B. (2013). Ali Ekrem'in Hikâyelerinde Aile Kurumu. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(1).
- Özgül, M. K. (2013). *Ali Ekrem Bolayır'ın Hatıraları*. Ankara: Kurgan Edebiyat Yayınları.
- Parla, J. (2009). *Babalar ve Oğullar- Tanzimat Romanının Epistemolojik Temelleri*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Parlatır, İ. (1987). *Ali Ekrem Bolayır*. İstanbul: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Tokgöz, A. İ. (2020). *Matbuat Hatıralarım*. N. Tonga (Haz.). Ankara: Çolpan Kitap.

EKLER:

TE'EHHÜL

-Evladım, seni artık evlendirmeli.

-Valide...

-Evet, işte maaşın da arttı; hamd olsun geçineceğimiz de var. Mürüvvetini görmek isterim.

-Aceleniz nedir efendim? Daha kaç yaşındayım?

-Bakındı şuna! Otuz yaşına girdikten sonra mı evleneceksin? Ben vallahi artık seni dinlemem, istesen de istemesen de evlendireceğim! Azmi Bey validesinin bu teklifini bir seneden beri hemen her gün dinliyordu. Mekteb-i Sultânî'den en ber-güzide talebeden olmak üzere neş'et ettiği gün, her sâhib-i irfân için mebde-i hayat olan o mesut gün bütün mevcûdiyet-i maneviyyesinin kütle-i girân-kıymeti altında kalmış gibi şebâbın şitâbını ve vakârın âhesteliğinden tecrîd edemeyerek evine gelip de bütün mesai-i hayatiyyesinin nev-şükufte-i semere-i safâsı âmâl-i âtiyyesinin târ-ı kalbinden kopmuş ilk ihtizâz-ı neşvedârı olan buse-i şükrân u muhabbeti valideciğinin ellerine kondurunca hanımefendinin birinci sözü "Artık seni evlendirmeli" olmuş idi. Mektepten çıkmış olmakla henüz mekteplilikten kurtulamayan Azmi Bey evvel emirde bu sözü bir latife olarak telakki etti, güldü; müteakıben hiddetlendi: o senelerce sevk-i vicdân, gayret-i akrân ile gecesini gündüzüne katarak çalışmış; intizâm-ı hayatın, müdâvemet-i sa'yin, ciddiyet-i ahlâkın numûne-i mükemmeli olsun; mektep gibi bir maşrık-ı irfandan o kadar parlak zuhûr etsin de daha imtihan salonunu dolduran aheng-i tahsîn kulaklarında tanîn-endâz olup dururken, henüz kendine ma'tuf enzâr-ı şevk ü takdîrin te'sir-i hayat-efzâsıyla mest-i gurûr iken validesinden o mektebin dört duvarı arasına sıkışmış sinîn-i ikdâmâtın ufk-ı muhayyelinde kendisine âgûş-ı vefâ açan melike-i muhabbetten bu sözü işitsin! Böyle bir darbe-i iftirâk ile vurulsun! Demek ömrünü tahsile beyhûde hasretmiş, validesi hemen kendinden ayrılmak istiyor; hanımefendinin eski maişeti kadar değilse bile bulunduğu hâlden biraz daha rahatça yaşayabilmesi için adam olmağa çalışmış, olmuş fakat daha nânpare tedârik edebilecek bir işe girmeden validesi ellerindeki medâr-ı hayâtı bile bir el kızıyla taksim etmek hevesine düşüyor! Hiç, zavallı Azmi hiç anlayamamış! Hele o gün kendine mektepten başka bir şeyden bahsedilebilir miydi? O daha mektep âleminin nûşîn hayâlâtına müstağrak: korku ile karışık bir mahcubiyet, ızdıraba benzer bir teslimiyet ile zayıf mecalsiz bir çocuk olduğu halde mektebe kaydolunmak için müdür efendinin odasına girip de edilen bir iki suale kesik kesik cevaplar verdiği âcizâne gününden isminin on on beş defa tekrar edildiğini duyarak tekrar edildikçe bir ma'şer-i fazl u marifette isbat-ı ehliyet ettiğini samimiyet-i ruhuyle hissede ede kendini etrafında bulunanların hemen cümlesinden büyük görmek derecelerinde teheyycât-ı mesudânesine kapıldıktan sonra kanlı canlı, akıllı yürekli bir genç olduğunu bilerek mazarından, hâlinde, âtisinden memnûn ve mutmain bir merd-i kâmil edâsıyla pür-neşâd-ı vicdân mektepten çıktığı kahramânâne gününe kadar arada geçen haftaları, günleri, saatleri düşünüyor her sene geçirdiği imtihan âlemleri, verdiği cevapların cümleleri, aldığı mükâfat kitapları sualleriyle,

harf-be-harf, ünvanlarıyla; bütün arkadaşlarının sîmaları, renkleri şekilleriyle; aralarında geçen çocukluğa mahsûs ehemmiyetsiz büyük vakaların; oyun münâza'alarının ders rekabetlerinin zuhûr ettiği mahaller; ders salonları, bahçe, istirahat odaları, hocaların odaları hutût-ı fâsılası, elvân-ı mahsûsasıyla hâtırına geliyor, gözünün önünden geçiyor. Daha neler görüyor, neleri tahattur ediyor: o kadar cüzîyat ile uğraşiyor ki mâzisinin kilidini kaybedecek bütün bir ömrün defter-i âmâlî nazargâhına açılmış her harfî bir tercüme-i hâl, mütâla'ası için belki bir o kadar ömür lâzım, fakat sâhibine ruh-ı sâni kadar kıymetdâr! O defter-i âmâlin siyah satırlarıyla sahibinin nûr-ı nazarı arasına şefkat-i mâderâne bile perde çekmemelidir.

Hanımefendi nine yüreğinin çocuk fikri kadar tabî'iyet verdiği bir zamanında ağzından kaçırdığı sözden nâdim oldu, Azmi'ye o gün mektepten imtihandan başka hiçbir şey söylenemeyeceğini hemen anladığından “Bugün o kadar güzel imtihan verdin, seni o kadar sevdim beğendim ki Azmicğim hemen Allah'tan sana lâyük bir hanımcık isteyiverdim. Öyle dargın dargın bakma yavrum. Daha mektepten bugün çıktın. Acelemiz ne?” mukaddimesiyle sözü mektebe intikâl ettirdi, bey de infîâlini hemen unuttu, o günkü tevzi'-i mükâfât resminin tafsilâtına girdi: söyledi, söyledi yoruluncaya kadar söyledi. Biraz nefes almak lüzûmunu hissedince mükâfât kitaplarını birer birer açarak vâlidesine gösterdi. Sonra yine başladı: Bu sefer mektebe girdiği günden çıktığı zamana kadar olan ahvâlî, müstakbeldeki ümitlerini o terakkiyât-ı medeniyeye esâs'ül-esâs olabilecek tasavvurât-ı tıflâne ile karışık muvaffakiyetlerini mevzubahis ediyor! Heyecanlı heyecanlı söyleniyor, ara sıra yerinden fırlayıp dolaşılıyor birçok Fransızca “Mot Technique”⁵ ile âlûde-i istilâh olan ve saatlerce imtidâd edip giden bu nehr-i cûşân-ı kelâma nihayet-i sükûnet gelmeye başlamış, yani Azmi Bey yorulmuş hanımefendi biçârenin de anlayamadığı bütün bu şeyleri dinleyerek tasdik ettiğini anlatmak için başını sallaya sallaya adeta uykusu gelmiş idi ki birbirinden ayrıldılar. Zaman-ı iftirâkta âlimâne olduğundan şüphe etmediği makâlâtını dinledikçe oğlunun artık izdivaçtan başka bir ihtiyacı kalmadığına itminân hâsıl eden vâlide yine ilk bahse⁶ rücû ile “Bak ben sana bir güzel hanım bulayım da nasıl evlenirsin inşaallah” demekten kendini alamadı, mektepten istediği kadar bahsedebildiği için diğerlerinin söz söylemesine vakit gelebilmiş olduğunu artık anlayan çocuk da musâhabeti uzatmak istemiyormuş gibi lâkaydâne bir “inşallah” diyor.

Bizde evlendirmek merakı en ileri giden meraklardandır. Anadan babadan akrabadan başka arkadaşlar, dostlar, hatta yabancılar gençleri evlendirmeyi iş gücü edinirler. İki hayat, iki istikbâl bir dakika içinde mürüvvet görmek, başgöz etmek, dünya evine koymak gibi mefhumu müşevveş cümlelerin bahsedebileceği hatt-ı mevhûma fedâ ediliverir! Ebeveyn vardır ki daha bir mezar-ı tazenin zılâl-i iğbirânî çehrelerinde müntabi' dururken ikinci kızlarını evlendirerek mürüvvet görmek hevesine düşerler; o da olur ki bâr-ı hayat altında ezilerek diri diri atıldıkları düzah-ı izdivaçtan halâs bulamadıkları halde âlem-i te'ehhül nûrânî ezhâr-ı rûh-efzâ semerât ile malî riyâz-ı saadet gibi tasvir ederler! Mahalle kahvelerinde sarı bıyıklı beye pembe evdeki kızı alıvermeyi zihninde kararlaştırdıktan sonra yavaş yavaş bütün kahve halkını fikrine uyduran ve ustaca tertipleriyle tarafeyn ailesinin ekâbirini de kandırınca iki gencin rişte-i hayatını hiç

5 Fr. “Teknik kelimeler”

6 Metinde “hüsne” şeklinde yazılmıştır.

haberleri olmadan çözülmeyen, sökülmez surette bağlayıvermekten zevk alan ashâb-ı hayrât çok bulunur! Azmi'nin başında bu kadar musallatı yoktu: Fakat vâlidesi kâfi! Hanım izdivaç teklifinin ardı arkasını kesmiyordu. Yalnız kendi ısrarları fayda veremeyeceğini anlayınca oğluna babadan kalma bir iki evlendirmek meraklısı da tedârik etti. Bîçâre genç bu muhâcimâna karşı felsefe ile mukabeleye başladı; izdivaç bahsinde kendisinde az çok kulak dolgunluğu vardı: Bir erkek yirmi sekiz yaşına girmeden evlenmemeli, alacağı kız lâ-akal on yedi yaşında olmalı, tarafeynin medâr-ı maiyeti bulunmalı falan filan bu sade hakikatleri ne kadar Fransızca tabirât ile tezyine çalışarak söylediye o kadar anlaşılmaz hezeyanlar ediyormuş gibi vâlidesinden birçok ta'accüpler, dostlarından istihzâlarla mukabele görüyor. Mamafih sebât ediyor. Azmi'nin izdivaca karşı gösterdiği mukavemete akl-ı selîminin malumatının eseri olmaktan ziyâde gençlik hevesi denilse sezâdır: kalbinde bir lem'a-i muhabbet var, in'itaf edecek şükûfe-i mehâsin arıyor; âfâk-ı hayâlinde mütebessim, mahzûn, şen, sevda-perver birçok hayâl-i ismet dolaşüyor; fakat hiçbirinin zühre-i cemâli maşrık-ı muhabbetten tulû' etmiyor. O bütün rûhunun hiss-i rakîki ile sevmek istiyor; bilmediği bir kıızı kendisine alacaklar, sevemeyecek ölünceye kadar bedbaht olacak. Vâlidesi her gün kendisine (.....) Bey'in kıızı Münire Hanım'dan bahsediyor: Pek güzel imiş; İnce belî, servi boyu, kiraz dudağı, keman kaşî, kestane gözü, kömür gibi saçları, yumuk yumuk elleri varmış; biraz ağzı büyükmüş ama, yanaklarına fındık oturmuş! Ya edâsı, ya terbiyesi hele temizliği.... Evlerine git bal dök de yala! Bunlar a'lâ sözler ya, hakikate ne derece muvâfakati var? Meşkûk. Hele bal yalamaya Azmi'nin hiç de iştihâsı yok! Bir de annesi hep kendini evlendirmek nokta-i nazarından düşündüğü için kendi kalbince beğenip sevdiği kızın ma'âyibini görmez, mehâsinini mübalağalı tasvir eder. Hanım isterse bütün bütün bî-teraf ve mâhir bir ressam olsun o hiss-i mücerredin vücûd-ı beşerde bir tecellisi olan ruhu tasvir etmek, o kuvve-i mîknâtsiyye gibi görünmemekle beraber tesir eden cazibe-i nisvâniyyeti, şirinliği göstermek kâbil midir? Bir hafif tebessüm, bir muğber nazar, bir mültefit edâ en şâirâne tariften en mâhirâne tersîmden ziyâde dîde-i rûha ifâde-i mehâsin eder. Rafael'in en meşhûr bir tablosu en çirkin kadının nazarı kadar kalb-i sevda-perverâneye tesir edememiştir. Azmi alacağı kıızı mutlaka görmeli idi, çok geçmeden tesadüf bu maksadını istihsâl ediverdi: Bir gün evine gelirken sokağın öbür başından da validesiyle iki kadın göründü. Annesi hemen manidâr işaretlerle Azmi'nin nazar-ı dikkatini yanında bulunan kadınlardan gencine celbetti. Münire bu mutlaka Munire olmalıydı, Azmi nefes alamayacak gibi halecâna tutuldu, mamafih kıza dikkatle baktı: Hiç de fena değildi.

***

-Vay Azmicığım sen misin? Ne kadar zamandan beri sana tesadüf etmemiştim. Sen her haftamektepten çıkınca beni gelir bulurdun, şimdi bütün bütün serbestsin, yanıma uğramıyorsun!

-Hakkın var birader, seni hiç arayamıyorum. Bugün tesadüf edişimiz ne kadar güzel oldu Rıfki, derdimi anlatacak adam arıyordum.

-Koca "egoist" kendinden başka kimseyi düşünmezsin ki! Ey derdin nedir bakalım?

-Hiç... Beni evlendirmek istiyorlar da....

-Ne? Ne dedin? Siz çıldırdınız mı Allah'ı severseniz? Bu yaşında evlenip de ne yapacaksınız? Daha ben te'ehhül etmedim.

-Validem çok ısrar ediyor...

-Adam kadınların hepsi öyledir, ehemmiyet verme.

-Nasıl ehemmiyet verme, ısrarını gittikçe arttırıyor.

-Sen de ısrar et.

-Zavallı kadın pek üzülüyor.

-Sonra sen bedbaht olacağına varsın şimdi o üzülün.

-Başka musallatlar da var.

-Hepsini def et. Sen aklını mı bozdun Azmi? Bu yaşında daha bir mevki sahibi olmadan henüz kendini idareye muktedir değil iken nasıl te'ehhül edeceksin? Hele şunu söyle bakayım: Bir bilmediğin kızı nasıl alacaksın?

-Gösterdiler...

-Nerede, nasıl?

Azmi Bey Münire Hanım'ı nasıl gördüğünü, ahlâkına; ailesinin terbiyesine dair ne gibi malumat aldığını tafsilâtiyle anlattı. Rıfki Efendi düşünmeye başladı. Bir hayli tefekkürden sonra dedi ki:

-Sen Münire Hanım'dan başka kadın gördün mü?

-Hayır, nereden göreceğim?

-Ey mektepte olduğu gibi uslu uslu da ömür sürüyorsun öyle mi?

-Evet şüphe mi var!

-Hiç çapkınlık etmedin mi?

-Hayır, ne demek istiyorsun?

-Beyoğu'na tekrar ne günü çıkabilirsin?

-Ne günü istersen... Fakat anlayamıyorum.

-Anlarsın. O gece bizde kalmak üzere validenden izin al da Çarşamba günü buluşalım.

-Peki ama... Maksadını söyleyen.

-Sana te'ehhüle müteallik bir kitap okutacağım.

-Nerede? Burada mı?

-Hayır, Sofya'nın evinde.

-Orası nedir Allah'ı seversen?

-Gel de görürsün.

Rıfki Efendi Azmi Bey'in te'ehhül edebilmesinden korkmuş hele sokakta kızı gördüğü bir dakikalık tesire kapılıverdiğine kanaat-bahş edecek surette hararetli hararetli anlatması bütün bütün endişesini mücip olmuş idi. Zavallı genci gözünü açmadan evlendirecekler, dünyada kadın yüzü görmemiş, birinci gördüğünü sevecek; uslanmanın lüzumunu hissetmemiş, aile teşkil edecek! Kendisini eğlendirmeli, Beyoğlu âlemlerinde bulundurmalı. Bu mütalaa yanlış olsun, doğru olsun iki arkadaş yevm-i muayyende birleştiler. Hava latif idi. Akşam üzeri güneş batıncaya kadar serseriyâne dolaştılar. Azmi ikide bir de maksadından şüphelenmiş gibi arkadaşından nereye gideceklerini ne yapacaklarını soruyor, Rıfki Efendi, müphem cevaplar vererek, ta'accübünü mücip olacak şeyler göreceğini temin ederek lakırdıyı kapatıyordu. Saat birden sonra Yani'ye girdiler. Rıfki'nın tertip ve ısrarı üzerine ikişer kadeh rakı içtikten sonra şarabıyla falanıya mükemmel bir yemek yediler, sonra yine gezmeye çıktılar. İki kere Taksim'e kadar gidilip gelindi. Saat de dörde yaklaşmış idi. Galatasaray'ın karşısındaki o sivri sandalyeli, musavver masalı ma'hûd pastacı dükkanına girdiler. Oradan yine Rıfki Efendi'nin ısrarlarıyla Azmi iki kadeh konyak içti. İşrete alışmadığı için haylice sarhoş olmuş idi, kahkahalarla gülerken şen şen söyleniyordu. Hani bir aralık Münire Hanım'a nakl-i bahs ile güzelliğini itrâya başlamıştı ki Rıfki Efendi "Gel gel de, görürsün!" diye yerinden kalktı. Azmi nereye gireceklerini bütün bütün anladı. Pastacının kapısından çıkarılarken azimpervêrâne bir tavır ile durarak "Birader, bana yapmadığım şeyleri yaptırma! Beni baştan çıkarıp da ne öğreneceksin? Haydi evlerimize gidelim!" dedi. Fakat vicdanının bu ihtârına teba'iyet edemedi: Rıfki "Birader bana emniyetin yok mu? Tecrübeme itimad et! Ne yapıyorsam senin iyiliğin için yapıyorum, emin ol!" sözleriyle kendini temin edince sıhhat-i bedene inzimâm eden neşe-i meşrubat ile seyrâna götürülen bir çocuk gibi arkadaşının peşine düştü, Beyoğlu'nun mu'vevec sokaklarına daldılar. Yirmi dakika kadar dolaştıktan sonra Rıfki Efendi büyük bir evin azametli kapısını vurdu. Kapının üstündeki odada gür gür yanan kandil derhal söndü, büyük sürme camdan kullanışlı, sessiz bir kanatçık açılarak bir gölge göründü.

-Kim o?

-Biziz!..

-Siz kimsiniz?

-Canım biziz işte, bilemedin mi? Bugün gelip yer peylemedik miydi ya!

-Yer tutan çoktur, sen yukarı bak ki yüzünü göreyim.

-Sarı Mama, Rıfki'yı bilemedin mi?

-Pardon oğlum, bildim şimdi. Ey sen de adını söylese a kale... Bilmiyorsun ki ne hullebâzlar vardır. Buyrunuz beyim yavaşça Katina da buradadır.

-Pek a'lâ.

-Ama tuzlucadır, bilirsin?

-Hanım sana tuzunu, şekerini soran var mı Sarı Maman? Kapıyı açındı.

Kapı açıldı. Birdenbire elektrik lambaları açılmış gibi evin pencerelerinden aydınlıklar görüldü. Kapının yanındaki kanepeye it kıvrımı yatmış olan uşak kıyafetine konulmak istenilmiş tulumbacı bir zembereğin tesirine teba'iyet edivermiş gibi yerinden fırlayarak beylerin bastonlarını aldıktan sonra esneye esneye lambayı alarak önlerine düştü. Bunlar merdivenden çıkarken kapı üstündeki odadan feryatlar duyuluyordu: "Katina, Katina!" Eftelya, Roza, Mari Mari! Kale hep uyudunuz? Ya ben de uyusam müşteriye kim açacak. Kale bu ne evdir? Dudu!... Kale Duduuuu!" Üst merdivenden bir şemâet koptu. Ökçeli ökçesiz terlik darbelerinin merdiven tahtalarını çatlatır gibi gürültüleri. Rumca, Fransızca, Türkçe türkü sedâlarına karıştı, derken önlerine ihtiyarca bir kadını katmış beş altı kız parlak gözleri, dağmık saçları, kırmızı kırmızı yanakları ile hoptaya hoptaya misafirlerin güzergâhına atıldılar. Biri Rıfki'nın boynuna sarıldı, ikisi üçü kollarını ayaklarını tuttu, biri gözlerini kapadı, bir tanesi de bıyıklarını çekmeye başladı. Hiç iltifata mazhar olamayan Azmi ise bu manzaranın önünde mebhûd kalmış idi.

-Ay, ay. Durun be çapkınlar! Beni boğacak mısınız? Aman!

-Sen bize gelmezsin öyle mi, dur bak!

-Yoksa beğenmez oldun mu? Ha ha ha!

-Arpa ekim darı çıktı şinanay şinanay bir kız aldım...

-Karı çıktı! İyi söyledin Mari!

-Ayıp matmazel, başka mösyö var.

-Vay Roza Hanım! Fransız mısın nesin, Leh çingenesi mi?

-Sensin çingene, ben çingene değil... Köpek...

-Sensin, sensin, edepsiz!

-Durun be hatunlar, durun Allah aşkına!

-Ey bu gece nöbet hangimizde?

-Hepinizde!

-Aman beyim yavaş gel! Bu horozluğu nereden çıkardın?

Hepsi birden kakhahalarını ayyuka çıkararak “kukuriku” diye bağırmaya başladılar! Azmi adeta gördüklerine, işittiklerine inanmayacak derecelerde şaşırıp kalmış idi. Sefâhetin, terbiyesizliğin, fuhşun bir mişâl-i mücessemi olan bu düzgünlü, allıklı, soğuk güzel, yapma şen kızlardan bu kadınlıktan hatta insanlıktan çıkmış zinâ-yı medeni mahsullerinden bir şey anlayamıyordu. Gönlü bulanıyor, gözleri kararıyor, üzerine bir fenalık geliyor! Acaba bir korkulu rüya mı görüyordu? Hayır bir rüya değil, acı bir hakikat! Bir hakikat-i medeniyye ki leyâl-i ızdırabında tabî'at-ı beşerin vücûd-ı aczine çöken kabuslar arasında en korkunçlarındandır!

-Kale Dudu! Salonu niçin açmadın kale?

-İstemez Sarı Mama, istemez. Her zaman olduğu gibi senin odada otururuz.

-Peki siz bilirsiniz.

Evvelâ Rıfkı'nın Sarı Mama nâmını verdiği kadın odaya girdi, müteakıben öbür karılar doldular. Rıfkı Efendi de onlarla beraber girdi. Bîçâre Azmi ise menhiyyâta azmedemeyen ondan kendini de kurtaramayan nev-hevesler gibi mütereddit, peşimân, meyus bir hâlde en sona kalmış idi. Hatta arkadaşı kendisini elinden sürüklemeye mecbur oldu.

Eşyası iki uzunca minderle birkaç sandalyeden ve bir masa bir karyoladan ibaret olan bu odada temizliğe müşâbih bir hâl vardı. Kızlar minderin birine dizildiler. Dudu nâmını alan ikinci müdire! küçük teyze her ne ise işte evin her türlü hidemât-ı suflıyyesine memur olan o kadın o yaşından dolayı sanatına kesat gelmiş parası da olmadığı için hizmetçilere baş olmaktan ziyade bir mertebeyi ihrâz edememiş fâhişe eskisi bir sandalye alarak kapının yanına oturdu. Sarı Maman (Azmi bir taraftan da bu kadına arkadaşının mama demesine hiddet ediyordu!) O bir minderin köşesinde bir küçük şilte ile tefrik olmuş mahall-i mahsûsuna kuruldu, Rıfkı karının yanına Azmi de onun yanına oturdular. Odada sükût hüküm-fermâ idi. Çünkü kızlar sahiplerinin huzurunda idiler. Bir de yeni gördükleri Azmi'nin tedkikiyle meşgul idiler.

Bu hânenin sahibi olan kadın elli beşle altmış arasında, şişman siyah sarı benizli, müdevver fakat sarkık yüzlü, gayet donuk gözlü; hutût-ı vechiyyesi mazideki hüsn ü ânına dalalet edebilecek kadar muntazam, ince dudaklarındaki hafif buruşukluk ülfet-i istihzâyı ihtar edercesine manidar, merhamet tavrı takınmış, himâyet ciddiyetini almış bir acûze idi. O yaşta iken bile süse itinâsını terk edememiş gibi etekleri kırmalı bir yünlü fistan üzerine eskiliği anlaşılacak kadar yeni bir kadife ceket giymiş yakasına da kırmızı kuşlarla müzeyyen bir ipekli mendil bağlamış idi. Lâkin en ziyade, itina ettiği şey başındaki yemeni idi: Yeşil bir oya ile müzeyyen olan bu nohûdî bezi hotoza yakın bir şekilde tanzim ederek Rıfkı'ya “Sarı Mama” nâmını icâd ettiren açık kınalı saçlarının üzerine öyle bir sûrette yerleştirmiş, oyanın üç dört

goncasından teşekkül eden demetciğı kulağının arkasına doğru öyle bir düşürmüştü ki yüzüne bakmaktan hâsıl olan istikrâh mani olmasa da süsüne dikkat edilse bu kadının bir vakit hüsn-i tabiat sahibi olduğu da anlaşılırdı. Uçları kınalı parmaklarından birini gençliğinde cazibesine pek ziyâde itimad edildiğini göstermek için çenesindeki büyük siyah et parçasına dayıyordu!

Sarı Mama köşe yastığının üzerindeki örtüyü omzuna atarak sararmış teneke tabakasından bir tarafı gayet ince bir ucu kalın bir sigara çıkararak dumanlattıktan sonra söze başladı:

-Safa geldiniz, hoş geldiniz. Nasılsın bakayım beyim?

-İyiyim. Siz nasılsınız? Müşteriler sık mı?

-Bereket versin. Ekmek parası geliyor.

-Havalar soğudu Sarı Mama, şimdi herkes ısınacak yer arar!

-Kale şimdi herkes yatakta ısınır? Meyhanede ısınır. Anlarsın dediğimi?

-Yok anlamadım!

-Ben ki bu evi tuttum ise sokağımızda bir meyhane vardı, simdi sekiz tane oldu! Meyhanenin geceliği yüz paradır, buranın kaç paradır?

-Kaç para? Bir lira haydi.

-Yok öyle fena sakalar başıma. Bilirsin biz adetlerimizi bozmayız. Bu sabah bir müşteri gelmiş, karsıma oturmuş, gecesine bes mecid vermiş! Kale benimle eğlenirsin dedim, kovuverdim!

-Ooo! Amma yaptın ha!

-Ya ne zannedersin? Kale burası kömürcü sokağıdır? Piliç gibi kızları adama bedava verirler? Sarhos olmuş, karı arıyor? Tosunum önce cebini yoklamazsın bir kere?

-Ey Sarı Mama biz ceplerimizi yokladık da geldik.

-Size kimin lakırdısı vardır pasam? Basım üzerine yeriniz vardır. Kale Dudu söyle su usağa bize bir kadeh sise bira, yüz dirhem kasar alsın.

-Yok yok, istemeyiz Sarı Mama!

-Parası bendendir beyim, safâna bak!

-Haydi öyle olsun, şimdi sen beni dinle! Şu beyi görüyor musun?

-He! O ne utangaç seydır!

-Buraya daha yeni geliyor.

-Ey ne zararı vardır? Ömründe orospu yüzü görmemistir?

-Hayır görmemiş!

-Benimle eğleniyorsun kale?

-Vallahi değil Sarı Mama, hiç şimdiye kadar hiçbir yere gitmemiş.

-Sahih söylersin?

-Sahih a canım. Niçin yalan söyleyeceğim? Hem baksan a süt dökmüş kedi gibi nasıl bir köşeye büzülmüş oturuyor.

Bu izahat üzerine zaten Azmi'ye matuf olan enzâr bütün bütün kendine dikildi, karıların yüzlerinde başka bir halâvet gözlerinde başka bir parlaklık peydâ oldu. Nefesleri sıklaştı, kalplerinde darebân ziyadeleşti, burunlarının kanatları hareket etmeye başladı. Bilâ-ihtiyar hepsi biraz ileriye temâyül ettiler. Kemin-gâh-ı iffete güvercin yavrusu gibi saf, temiz, sevimli; fakat arslan yavrusu kadar kuvvetli, yürekli heyecanlı bir av düşmüş! Bunun berrak teni, ince sarı bıyığı, çekme burnu hâsılı muntazam eşgâli ile güzellikte ceylana da müşâbeheti var. Bu yavruyu öpüp okşamak, bu arslanla uğraşmak bu ceylanın dâm-ı hüsnüne düşmek şu âluftelerin kara beyinlerinde yuva yapan bir fikr-i galiz-i intikam yahut daha doğrusu müşâreket-i şeni'anın en alçak mertebelerine düşmüş olmakla beraber inhisâr-ı masûmânedeki lezâiz-i ruhâniyeye âşik olmaktan kendilerini alamayan şu bîçârelerin çürümüş kalplerinde duydukları bir hiss-i nisvâniyyet idi. Bu fikri bu hissi ifade eden lisân-ı hâl şehvet ise kâffe-i ihtirâsât ve infîlât-ı beşeriyyede küllî tesiri meşhûd olan itiyaddan vücûd buluyordu. Yalnız bir kız, Katina, eski hâlinde, bî-kayd kaldı. Azmi bu küreyvât-ı demeviyyesi şerâre hâline girmiş âluftegân-ı şehvetin âteşin nazarları karşısında eriyor, buram buram terliyor. Bir taraftan mahcûbiyet bir taraftan hiddet! Kendini şu müşkül mevkide bırakan arkadaşına ta'n ediyor. Hemen hemen yerinden fırlayıp sokağa can atacak, bu kavs-i kuzahlardan kopmuş hıyât-ı şu'â kadar güzel derili yılanların yuvasından kaçacak!

-Demek bize yeni bir damat getirdin.

-Evet, artık siz de ona göre ikrâm edersiniz! Ayağı alışırsa başka yere gitmez. O da benim gibidir.

-Eyvallah pasam biz hiç kusur etmeyiz. Sigara içmezsiniz efendim?

Azmi o kadar cebr-i nefis ile bir "Teşekkür ederim" dedi ki karılar bir ağızdan gülmekten kendilerini alamadılar. Çocuk daha ziyade bozuldu, artık mahcûbiyetten sıkıntıdan yüzünde hiç renk kalmamış idi.

-Katina'yı da onun için ben getirtmiş idim

Bu söz üzerine çehreler birdenbire değişti. Karılar Rıfkı'ya o kadar dehhâş bir nazar attılar ki bu âlemlerin kâffe-i ahvâlini öğrenmiş, en büyük vakasını en ehemmiyetsiz nazarla görmeye alışmış olan kurt zenperest bile ürktü. O zaman Sarı Mama dedi ki:

-Yok biz adetlerimizi bozamayız, hiç öyle sey olur? Kızların hatrı kalır. Katina da sizindir, Eftelya da, Mari de, Roza da hepsi de kendi malınızdır kale! Pasam hangisini isterse, beğensin alsın.

Hep bir ağızdan “Beğensin, beğensin” dediler. Müteakıben bir sükût. Kızların Katina'dan mâadâsı kendilerine yakışır zannettikleri vaziyeti aldılar, dudaklarına birer câli tebessüm kondurdular, gözlerini Azmi'ye bakmıyormuş gibi ayrı ayrı noktalara nasbettiler. Sarı Mama bile pençesinde ezdiği biçâregân-ı sefâlete meşk taklit oluyormuş gibi üstüne başına çeki düzen verdi, yüzündeki ma'hûd beni zarifâne iki parmak arasına aldı! Herkes verilecek hükme intizâr ediyordu. Artık biçâre Azmi'nin hâlini tasvir etmek imkân haricindedir. Durdu durdu, gözlerini yerden ayırmadan karşısında ağızından çıkacak söz hayat ve memâtlarını kararlaştıracakmış gibi kemâl-i helecânla bekleyen mahlûkâtın darebân-ı kalbini dinleye dinleye hayli bekledi, sonra yerinden kalktı da dedi ki: “Afedersiniz... Şey... Madamlar... Sizi rahatsız ettik... Estağfirullah kim beğenmez... Kusurumuza bakmayınız, alışmamışım da!... Hem bendenize artık müsaade ediniz de.... Fakirhaneye gideyim...” Bu netice sahenin bütün ciddiyet-i menfaatecûyânesini zîr ü zeber etti. Bir ikinci kakhaha fırtınası evin her tarafına yayıldı, sarakalar, istihzâlar hatta hakaretler başladı. Azmi bu hengâme-i rezâletin önünde bütün bütün bî-mecâl kalarak bulunduğu yere yığılıverdi. Sarı Mama boğa feryadına rahmet okutacak kadar canhıraş bir “Sus olun!” demeseydi karılar sabaha kadar terbiyesizliklerinde devam ederlerdi. Rıfkı Efendi hiddetlice bir sesle söze başladı:

-Görmüyor musun be kadın? Çocuk utanmasından ne yaptığını şaşırılmış. İşte Katina'yı dedim, Katina'yı alacak. Eftelya sen de benim odamı hazırla şimdi geliriz.

-Siz bilirsiniz pasam. Ama bilirsin ya biz adetlerimizi bozmayız, geceliği veresiniz.

-Peki al işte dört lira. İşte bu mecdiye de bira parası. Memnûn olursak yarın bahşişinizi de vereceğiz!

-Efharisto pasam. Haydin kızlar odalarınıza, yüzüme ne bakıyorsunuz kale! Burada isiniz kalmıstır?

Karıların kimi Rıfkı'ya bir nazar-ı gayz ü hakâret fırlatarak kimi intihâb olunmadığına ehemmiyet vermemiş gibi bir sahte vakar takınarak odadan çekildiler. Katina Azmi'nin yanına teveccüh ederken Rıfkı karşısına çıktı, kadını bir köşeye götürdü.

-Katina, sen iyi yürekli bir kızsın.

-Beni seversin de onun için öyle söylüyorsun.

-Evet seni severim, fakat doğruyu da söylüyorum.

-Ben de seni severim. Sevmesem bu gece buraya gelmezdim. Adını verdiler de geldim.

-Neden gelmeyecektin? Tövbekâr mı oldun?

-Eğlenme!

-Ey neden gelmeyecektin sanki?

-Nene lâzım?

-Söyle ne olursun?

-Sevdiğim var da...

-Sevdiğin mi?

-Evet, ilk gözümün ağrısı! Yine geldi beni buldu.

-Sen şimdi onu seviyor musun?

-Seviyorum ya, inanmadın mı?

-Yakıştır ya!...

Rıfkı bu kelimeyi kaçırmamalıydı. Muhabbetinin tahkîr olduğunu hissediverince o muhabbete liyâkatten ne kadar dûn bir mertebede kaldığını da anlayan bedbaht kadının mecrûh kalbinden iki katre-i hûn koptu, en ince damarlarından geçerek ferî uçmuş gözlerine geldi, beyzâ hâline gelmiş bir şerâre gibi göz kapaklarının içini yaktıktan sonra yanaklarına dökülüverdi.

-Afedersin Katina, afedersin. Hem sana iyi kız diyorum da hem yüreğini kırıyorum. İnandım Katinacığım, muhabbetine inandım. Lakin benim hatırım için bile artık başkasına çıkmamalıydın.

-Hakkın var beyim ama, sevda başka para başka.

-Demek sevdiğin seni besleyemez?

-Hayır ikimizi de ben besleyeceğim.

-Demek hem gönünü birine vermişsin hem vücûdunu başkasına satacaksın?

-Ah evet, biz başka nemizi satabiliriz! Yalnız bir günüm başkasının ise bir haftam onun oluyor...

-Bîçâre kız!

-Mersi beyim. Sizin de çok iyi yüreğiniz vardır. Lakin şimdi beni bırakınız da arkadaşınızı düşününüz, emriniz nedir?

-Hakkın var. Katına bu çocuğun gözü burada açılacak...

-Vah vah, ey niçin getirdiniz?

-Ben getirmesem başkası getirecekti. Hem kim bilir nerelere giderdi.

-Doğru.

-Şimdi dinle beni, kardeşim kadar sevdiğim bu çocuğa benden iyi bakmalısın!

-Rahat olunuz.

-Allah esirgesin başına bir iş gelmesin, sonra sana yapmadığımı bırakmam.

-Hiç merak etmeyin beyim.

-Kendine muhabbet ettirmeyecek kadar ısındır. Başka yerlere gitmesin. Ben sana ayrıca da para veririm. Hele şu yarım altını al bakayım.

-İstemez beyim.

-Al diyorum. Göreyim seni Katına umduğum gibi çıkarsan çok işine yararım.

-Zevkine bak beyim.

Bu muhaverecikten sonra Katına nâzân nâzân hırâm ederek köşesinde mebhûd kalmış olan Azmi'ye yaklaştı. Adetâ hürmet denecek bir tavr-ı nezâketle koluna girdi. Azmi ihtiyârî münselib bir hâlde metresi olmaktan ziyade arkadaşına benzeyen bu kadıncağızın za'fiyyet-i nisvâniyyesine ittikâ ederek âheste âheste odadan çıktı, gözden kayboldular.

Rıfkı Efendi Sarı Mama ile yalnız kalmış bira şişeleri de gelmiş idi.

-Ey gel bakalım Sarı Mama, Hani kağıtlar? Partisi bir çeyreğe ha.

-Çoktur, bir kuruşa.

-Yok aşağı olmaz. Hem sen konçiniyayı kıyak bilirsin. Aç şu şişeyi bakalım.

Oyuna koyuldular, bir saat kadar oynadılar. Rıfkı Sarı Mama'yı memnûn etmek için beş çeyrek kaybetmiş, kendisini memnûn etmek için de üç şişe birayı yutmuş idi, artık yukarıya çıkma zamanı geldi. Uyuqlaya uyuqlaya merdivenleri tırmalanıp da odasına çıkınca hafifçe bir soyunarak Eftelya'nın burnuna attığı bir fiskeye mukâbil bir tekme yedikten sonra yatağa girdi, iki dakika sürmeden zıbarıverdi.

***

Ertesi sabah Azmi Bey erken uyanarak arkadaşını uyandırdı, daha Beyoğlu'nun köpekleri uyanmadan yola çıktılar. Rıfki "Azmi memnûn musun?" dedi. "Teşekkür ederim" cevabını alınca da "İşte şimdi bir eğlence buldun, istifade et. Fakat hiçbir vakitte hatırdan çıkarma ki sana zevk veren kadın başkasının da malıdır. Bundan sana iyilik gelmez fenalık gelir. İşin ilerisine gitmeye kalkışma. Gençliğin buhranlı, galeyanlı zamanlarını geçir sonra te'ehhül edersin." Sözlerini ilâve etti. Ayrıldılar. Katina'nın terbiyeli etvâr ve evzâından pek ziyâde memnûn olan ve Rıfki'ya da bundan dolayı teşekkürler eden Azmi evine gelip de istirahat etmeye hazırlanırken validesinden "Oğlum, keşke bu akşam misafirlîğe gitmeyeydin. Münire Hanım'lar buraya geldiler. Ayol artık onlar açıkça sana kızlarını vereceklerini söylüyorlar. Daha ne kadar bekleteceksin?" sözlerini işitmesin mi? Hemen keyfi kaçtı, valideciğine sertçe bir cevap verdikten sonra odasına çekildi.

Üç gün sonra Azmi Bey yine Katina'nın agûş-ı visâlinde idi. Bu ikinci mülâkat birincisinden ziyâde hissiyâtını teheyhüc eyledi. Hatta evine avdet ettiği zaman yine ma'hûd izdivaç teklifine uğramamak için validesine görünmedi. Aradan yirmi gün kadar geçmiş, bey Katina'sıyla beş kere görüşmüş idi. Bir gün söz verdiği zaman olmamakla beraber itiyâd ziyadeleştikçe şiddetini arttıran şehvetin tesiriyle yine Katina'nın odasına can attı. Kadıncağız bir köşede oturmuş mahzûn mahzûn düşünüyordu. Azmi birdenbire odasına girince şaşırıldı. Fakat şaşırılmaya da vakit bulamadan kendisini beyin demir kolları içinde yatağın üstüne buldu.

-Aman rica ederim, yavaş olunuz!

-Ne var, Katinacığım? Ne oldun?

-Durunuz... Durunuz... Oh!

Bütün mesâib-i medeniyyenin altında ezilen biçâre bir kadının yüreğinden kopan bu "Oh!" her hisse galebe eden validelik hissinden mütevellid bu feryâd-ı sürûr Azmi Bey'in kulağında henüz tanîn-endâz idi ki Katina'nın karnında beslediği cenin-i masum huzûr-ı tabiatta bütün 'uyûn-ı melâike karşı irtikâb olunacak cinayet-i redi'eden galeyâna gelmiş, daha mehd-i vücûda gelmeden hayât-ı maneviyyesine sürülmek istenilen siyah âteşin leke-i âr aleyhinde isyân etmiş gibi zerre-i mevcûdiyetinin var kuvvetiyle oynuyordu!

Azmi Bey kavânin-i sâlime-i beşerin bu canlı ihtâr-ı nâmusu huzûrunda donakaldı. Çocuk vardı çocuk! Çocuk ki daha anasının karnında iken babasını arar! Fahîşe beyin nazarında valide oluverdi, o biçâreye kalbinde derin bir hürmet samimi bir muhabbet duydu.

-Bu kimden Katina?

-Senden olamaz beyim! Ne telaş ediyorsun? Daha görüşeli bir ay olmadı. Birini severim de onundur. Lakin işte durdu, sen keyfine bak.

Şu son söz, valide olmakla beraber seyyi'e-i itiyâddan kurtulamayan, beliyye-i ihtiyâc altında ezilen bedbaht bir kadının ağzından dökülen bu “Keyfine bak!” ricâsı Azmi Bey'in vicdanında ne kadar ulviyet ve safvet varsa galeyâna getirdi, çocuk gibi ağlamaya başladı... Nihayet Katina'ya cebinde ne kadar parası varsa vererek tesirinden ümitvâr olmadığı için nasihat etmeden, bir söz söyleyemeden yalnız kadıncağızın alınına bir buse-i ihtirâm kondurduktan sonra odadan fırladı, hemen bir arabaya atladı yolda ağlaya ağlaya evine geldi. Validesinin boynuna sarıldı, “Anneciğim, ne günü isterseniz Münire Hanım'ı nikâh etmeye hazırım” dedi.

Bir ay sonra kına gecesinde Azmi'ye çok rakı içirmeye çalışan ve vakadan bittabi' haberdar olan nekre-gû, tuhaf Rıfkı Efendi pek de ciddiyetten 'ârî olmayan bir lisân ile “Gördün mü evlenmek böyle olur. Oradan geçmeyince buraya gelinmez. Emin ol ki dünyada senden ziyade haremının kadrini bilecek, çocuğunu sevecek kimse yoktur!” diyordu.

7 Kânun-ı Evvel 314

A(yın).Nâdir

/ اسماجات سجود سینه قاطعه یازدهم صوره کالی جانی ، معنی علی بن ابی طالبی برکت اولیائی بیرون
 در هر روز هفتاد مرتبه بگوید و هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده
 منوره و سوره بر پنج مرتبه بخواند و در هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده
 و سوره یوسف و توحید و توحید را هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده
 حرف ج و ف ، علما ندیده ، بودند ، اما در این کتاب ساری ، زنده ای تکمیل الله ؛ آرزوی که هر چه خواسته بود
 و قور و او بود نماز عدل (عربی) سالیانه می نویسد و در هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده
 خدا در این او توحید را معنی کتب غریبه معنی لغوی حد خطوط فاضله ، الوداد و فصوله نظر موعود معنی کلوس
 کند و یک او کند بگوید ، دهانه کرد ، و در هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده
 آریس هر قدر برتر باشد حال ، ملاحظه می آید بلکه برادری هر روز ، فقط صاحب روح تانی قدر بقدرت او قدر اعمال
 خطیبی ساد سفر را چه صاحبک نور نظری آرزو شده شگفت مارا ندیده برده خلق بگوید
 ناظم آفری نیز بود که هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده
 اولی ، حکیم او کند بگوید اما در هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده
 سنی او قدر سوم بگوید که هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده
 کند به بگوید بگوید ، عدل در هر روز ، معنیه سوزی کند انتقال آفری ، در هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده
 رسالت فعلیه کسری ؛ طلب معنی سوزی ، سوزی در هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده
 وظائف کنا بدین جهت بر آید و در هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده
 قدر اولاده اذنی ، چون در هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده
 تصورات فعلیه ایله تارینه سوختنی موضوع می آید ، هجائی هجائی سوزی ، آرزو بر بنده فزونی طول اسوس
 بریده قرآن در هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده
 و در هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده
 و کلا به ماریچ بودند بوسلی و تکلیف رنگ فصلیه تیرینی ، کلا تیرینی ، صلاله صالحه عازا ، اولوی کلی بر آید که
 بر برنده آید در هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده
 اولیست آید در هر روز در سجده استغفار ماضیه ، حالیه ، آئینده

۴

کور تا مکتله براتر ایدر جا زید کسلیج ، شتر یلی کسلیج قایلیدر ؟ بر خفیف نیس ، بویله بر مبدل نظر ، بر مکتف ادا اید شاعران
 بعد داتک ما هیز ترسیدد ز یازد دیده روضه افکاره کاشی ایدر
 مغربین اید ما هیز ترسیدد کسلیج کسلیج . افا مکت اید مژور بر تابلوی اید هر کسده قایلید نظر ی قدر ^{قدیم سواد پرور}

تا اثر ایدر بیست ماستور . عز ی ایلچی قیزی مطلقا کویلی ایدی ، بیوه کچورد نصاری بوجده خرد مضر بی استغالی ایدر ایدی : بر کول
 او ی کفر کده سو خاک ایدر باشنده دم والده سیله ایلی قاید کور نی . آتدی سی لهره مضید ارا سار تیلده عزیزیک نظر دختی دایمده بولغانه
 قاید ایدر ده کیم خلیب ایدی . مینده بولمقا مینده اولاد ایلی ایدی . نصن آلمه بیجه قهر کیمی خلیب نه بکسلیجی ، مو مایه قیزه رفته
 با قدی : هیچ دم قار کلدی .

x x

- دایه عزیم کیم سبک ؟ نه قدر زمانه دیری کسا قیادق ایدر نیسیم . سده لفته کتبدد کسلیجی نی کول بولور دنگ ، شیری بونونه بونونه
 رخصت بئیک ، دایه اونجا ایدر کت
 - مکتف وار برادر . اسی هیچ آزار ایدر نیسیم . بولورده نصاری ایدر نیس نه هیزه کونلی اولدی ^{رفتی} کسلیج ، درمی ، کلده شوبه آدم ایدر نیسیم
 - فوجده دواغونیشنه ، کند کده باشنده کیمدی دوستو غمناک کله ، ای دور دنگ نه در با قدم ؟

- هیچ ... بی اولدیر مکت ایدر نه ...
 - نه ؟ نه دیرین ؟ سز چله بر کیدی ایللی سورس کز ؟ بویا سکرده اولورود نه بایه مکتف ؟ دهها مده تا هل ایدیم ؟
 - والدهم چون اصرار ایدر نیس ...
 - آرم تا دیرینک هسی اولورده ، اهیبت ویرید .
 - ناصی اهیبت ویرید ، اصرار بی کید کچک آردر نیس .
 - سده ده اصرار ایدر .
 - زوالی قاید بیک اوزولور .
 - صحر کده سده برخت اوله مکتف وار سید شیدی اوزولورده .
 - باشنده مکتف ایدر وار .

- هسی رض ایت . سده عقلکی بوز دنگ عذبی ؟ بویا سکرده دهها بر موقع صاجی اولورده هیزه کندی اوارده بقدر وکل کیمده ناصی
 تا هل ایدر مکتف ؟ هله شوی سول با قدم : بر بیلدیر مکتف قیزی ناصی آلمه مکتف ؟
 - کوسور دیلد ...
 - نه نه ده ، ناصی ؟

5

عزیمی ملک منیرہ خانمی ناصحی کور دیگی ، اخلان ، عاقلہ سلک شریسہ دائرہ کی مملووق آدینقی نفضولیلہ آکلتری ، سلیم افندی
 بیچوہ دوستونکہ باسلاری ، برخیلی نکلر نہ سوکرہ دیری کہ ،
 - سہ منیرہ خانم نہ ہاشقہ قادیرہ کور دیگی ؟
 - غایب ، زہدہ کور دیگی ؟
 - ای مکتبہ اولدیگی کچی اوصولوا اولدورہ عسورہ بیسایہ اولدی ؟
 - اون مصلحت شہری وار ؟
 - بیچ یا یقینلو ، نیکدی ؟
 - غایب ، نہ ریلک ایتوسلک ؟
 - ملک اوغلہ تکبار ، نکوف جیفہ بیسلیک ؟
 - نکوف ایتوسلک ... فطرت اکلر بیوم .
 - اکلر سلک ، اوکچہ بزور قائل اولدورہ والدہ کدہ اذہ آلہ وہ ہیا رتنبہ کوفی بولوسلیم .
 - یگانا ... نکلر کی سولیک
 - کاتنا ہلکہ نکلر جوسلیم بر کتاب او فوردہ کلیم .
 - زہدہ ؟ بولوی ؟
 - غایب ، صوفیانک اولدہ
 - اولی زور الہی سولیک ؟
 - کل دہ کور دیگی .

کلیم افندی عزیمی کجک تا اکل ایوم بلندہ قورغی ، ہلکہ سوتاقورہ قیزی کور سہلولتلی سلوکلر بر دینقلو تا تیرہ قابیلو بر دیگی کجک
 قناعت نسیم ، ایتوسلک ہزارنی اکلنای بونونہ بونونہ نکلر نی مویب اولس ، ای دی ، زوالی کچی کوی بی آجورہ اولدورہ کلک
 دنیا وہ قادیرہ یوزی کور دیگی ، اوصولونکل لودی عسی ایتوسلر ، عاقلہ نکلر ایتوسلک !
 کتوزنی کلدر نی ، بلکہ اولی عالمر نہ بولورہ برمانی ، اوقم اوزی کونسہ با نچہ قرہ
 بولکلر با اکلر اولورہ ، شوغلر اولورہ ، اکی ارقاوسلیم بیوم نکلر بر لکلر ، ہوا نکلر ایدی ، اوقم اوزی کونسہ با نچہ قرہ
 سر رہا نکلر کجک ، عزیمی ایلدورہ ، فطرت نہ شہر نسیم کی ارقا داسلورہ زہدہ کیدہ نکلر نی نیا یہ خفاری صورہ بولور ، کلیم افندی
 بہام خولدورہ رہ ، قوی مویب اولدہ صبر کور دیگی تا منہ ایدورک لوقیر نی ی تا یا نیوردی ، ساعت بر نہ سوکرہ با خلی
 کیر دی ، سلیمت ترتیب و احضاری اوزرہ ، ایلکرت شہر راقی ایلدورہ سوکرہ نقل بر ایلک بولر ، سوکرہ نکلر نکلر ہیندیلر ، ایلک کہ تقسیم
 قرہ کیدیلورہ کلری ، ساعت رہ دردہ با قلا شہر ایدی ، غلطرا نکلر فار شہر کی اوچورہ سورہ صرا لیلی ، صلیب سولر ایلر

طورتی، بری کوز لر ی قمار ی، بر دانی ده بنطری چکله با سلا ری . بیج انفا نه لهر اولدیما ده عی الیسی بولنطردنک اولدیه بریون قاسم

ای ی .

— آی ی آی . صورت نه چا یئیلد . بی بو ع جفیمکن ؟ امانه !

— سده بز کله سلت اولدی ی ، کور امانه !

— یوقسه یکن اولدیه بی ؟ قاقا ها !

— آ . نه اکدم داری بیقدی سنای سنای بر فیدالم ...

— خاری بیقدی ! ای سولیت ماری !

— عیبتر مار مازلی باقیقیق قلمی و سولیت ماری !

— های روز اگام ! خانی سلت نه سلت ، له ییکا نه ییسی ؟

— سلت ییکا نه ، سه ییکا نه کون . کویک ...

— سلت ، سلت ، اولین !

— طورک نه کا قونله طورک الله عشقه !

— ای بو کجه نوبت اها کئی ده ؟

— فیکر ده !

— امانه کور با واسی کن ! طویله بری قلمی سیه بوخ و سلفی نرودنه بیچاره ک .

عنی عا دتا کور زکولنه ، ایسه کور ایما مار جه درجه زوره شایر و ب قاسم ای ی . ساهلنه ، قطع شه بر سرتنه ، وقت بر سالی لسی

اونده بو فیلیس کور کونور ، اقلقی صعد کونری یا بریسن هم قیز لر بوسلی سولیت یی بوقارینله نیقدنه بیجیم

عنی انسا نقدنه بیجیم . زکای سولیت لور زده برستی اکلیم سوردی . کوهلی بولونور ، کوز ری تاجله مار نور ، اوندی بر قاندر

کویک !

چوکتور بی بیجه قور کولور کور ای کور بوردی ؟ ناپرسه کونری ، آ بی بر حقیقت ! بر حقیقت مدینه کله طیبه بیجیم بی بولونور

طیقا بولوت و بعدو خیز چوکمه کور بولور ، ده سده انک ده شایر نیجه قور کور کوندر !

— قاهه طوطو ! صالونی بیجه آ چیارک قاهه ؟

— ایتمن صاری ماما ، ایتمن . هزما مار اولدیغی کئی سلت اولورده اولورورده .

— یکنی سده بیلسکن .

اولد سلف صاری ماما هر نانی بر دانی قاری اولور کور ی ، تنفا قیا اورقاریل طولدر . کیم افندی ده اولدنه بر ابر کیدی . بیچاره ای

منها ی علم بر دونه اولد کور ی ده کور کور ایما مار جه درجه زوره شایر و ب قاسم ای ی . عنی آ . قاراسی کور یی انده بیجه کور اولدی .

عنی کور کور یی

شیخی ایلی اوزو قچ مندرکله بر قراج صلاک و ده بر ماصه بر تار بولنه دنه عبارت اولدنه موار و تیر کله کله کله ساه بر بل وادی . قیز لر

مندکله بریز دیر لیدی . لوطو قانمی آ لوره بیجیم مدیره ! کور یون نینه هزما ار ایسه اولد هورولو خدمت سفینه ما مور کولور

او قاریده اولد شنده لولای صغه کسا و کلسی . لاره سی ده اولد رفیق بیجه خدیجه با سول و لغته زکای ده بر بر بی ای اواز ایدیه س

قاهه اسکی بر صلاک آله ره قانیک باجه نه اولور دی . صاری ماما نه (عنی بر طرفه دردم بوقارنه ارفا لشله ماما و سیه خدمت

بی بوردی) او بر مندک کور سده بر کور یون شینه ایونق نیه اولدنی گل لوسی ده قور واری ، سیکل تاریخ با نه عنی م اولدنه

اولور وری . صلحا ، اولد ره سکون خلفه با بری . چوکنه قیز لر سلفه صا د بولنه هور نزه ایدیل . برده کئی کور و کئی عا فیک

- هاهای اولیله اولونه، سئدی سه بری دنگله! سئوکی کوردیو میلک؟
 - هه! اوله اولانغا چ کیسه!
 - بورایه رها بکن کلیر.
 - ای نهضه واردرم؟ عزمه ادره سوپولوزی کوردیو مدرم؟
 - خار کوردیو مس؟
 - بئله اکلوسلج قالد؟
 - والله کل صاری مانا، بیجی سئدی قریجی بر بره کونسی.
 - صیج سویدرست؟
 - صیج آجافم. بیجه بالونه سویدیکیم؟ هم بافت آسور دوکس کدی کیی ناصل بر کوشه ^{کلیج} بوزلویه او طور ویدر.
 بورایه حاق ایدینیز زانا غمی بوظوف اولاند نظار بونونه بونونه کئوین دیکدی، قاریت بوزلنده باشق بر خلایق کوردیو
 باشق بر یازدقله بید اولدی. ^{کشفه غم} نضدی فیلاسوی، قلدزه ضربه زیاده لندی، بوروندلیک قاناداری هکت اتمیه باشلادی، بلاغیاً
 هئیی بران ایدوین تمایل ایدید. ^{کشفه غم} سیه کول جیلیمه جیه یاوروی کیی صاف، یمن، سومین، قطره اسلوه یاوروی قده قولتی،
 بولکل، جغالی تحصیلیه بر آرد ووسم، سیمی! بولکل برافینشی، بیجی صاری بیجی، کیر بوری حاصلی نیشلم اشعانی یله کوز لنگده
 جیلانده شایه وار ^{کشفه غم} بو یاوروی اویوب اوزامور، بوارسلونله اوزاسمه بو جیلانک رام شینه دوستک
 سوا قدرک ^{کشفه غم} سبب جیلانده ^{کشفه غم} جیسی غولر انتقام یا خوف رها طوقوی کتیبی شاکت شینولک انک ایلیم مرتبه لر
 دوستیه اولقله برابر ^{کشفه غم} اوزا رعایت لدا کوز رعایتیه ایللمه روحانیه عا سحر اولقله کئدی ای آدما نه سو بچاره
 بوردوسه قلدزه خودی دوی برشی ^{کشفه غم} کاشیه ایدی. ^{کشفه غم} بولکل جیلانده ^{کشفه غم} جیسی ایلیم مرتبه لر ^{کشفه غم} ایلیم مرتبه لر
 و انفعالت بئیره حاکم تائیری مزبور اولونه اعتبارسه ونه وحید بولور دی. ^{کشفه غم} یانک بر قیز، اوتیسیا، سکی خاند، بی قیده کوزی
 عزمی بدک بوانه دیوی ^{کشفه غم} سکره هاله کینه سئله کرس ^{کشفه غم} انقظانه کونک آتیه نظری قار شینه ارجور، بورام بورام تر لور.
 بر طرفه ^{کشفه غم} جوب بر طرفه خنده ا کئدی سوشکل موقده آرقا شنه شعبه اید بور. ^{کشفه غم} هه نه هه نه هر سنده فیر لوب، سواقضه فیر لوب
 نه جوب، بو قوس خا خلدنه قوسم ^{کشفه غم} عبادت شعاع قدر کوزل دریلی بلاندرک بو واسنده قایدیه.
 - وئله بزه یکی براماد کئدرک.
 - اوت، اولد سوزه اوله کوره اکر ام ایدرک! آباغی آتیه س باشقیره کتی. اوده نم کبیر.
 - ایوالله یا سام بیجی قدر ایتیمیز. سیخاره اجمک اؤلم؟
 سئدی او قده جرد نفسی اینه بولنگد ادرم، دیدی که قاریل بر آغز لدر کولکه نه کئدی ای آکر مار لید. جوبونه دهان یازد بوزلوی، ایتیه
 جوبونه نه سئدی بیه بوزلوی بیجی سئله قاناسم ایدی.
 - ^{کشفه غم} قاناسم ایدی
 - ^{کشفه غم} اوتیسیا سوره اولک: بیجی کئدیم ایدم

بوسه او درین هر دو برده بدید. قایل سگله او قدر دهاسه اوقیر بر نظر آنند که بدعادت کافه اوستی کلسه
 این بود که بعضی آن اهتزاز نظر کورنگه آستین اولادده فور دن نیرسته پله اورکدی. اوزماره صاری ماماری کور
 - یوره بزعا ندرن یوزما مایه، قیزان خاطر ی قالی. اوستیلنه سزکده، ان لیاوه، ماریه، روزاده هسی ده کدی ماکرانه
 باسم ها کلسی انیزسه، کلسیده آلسیده.
 صا بر آغزده ده کلسیده، کلسیده، دریدن، شفا قی بر سکوت. قیزان هسی اوستیلنه ماکدی کدیلرین با ایتیر نظر ایتید صاری
 وضیفی آلدیل، روزا قیز بر بعضی سیم قوندرید، کولین سیمی کولری عذیم مانیوه سیه کبی آیری آیری نظر لر
 صا نسیه ایتیلد. صاری مایله بیچ سده از دیکلی بیچاره سفاکته - سیه نظید سیمی سیمی سیمول سیمی اولور سیه کبی اوستی
 باشدی کبی روزده پردی، موعود سیمی سیمی نظر نفاذ ایتی یا اورد آره سده آلدی؛ هرکی دیر لایه کله ایشلا رایه یونک.
 ارقده بیچاره سنیله خانقن نغویا ایلک اماره خار جلدور. طوری طوری، آغز لری بریده آیر مارده خار سینه آغزانه
 عیقه صوره سیه صیبات و زماندی قزار سیه صیقه کبی کالی غیا نله کلسیده صیقه سیه ماکد قانق صرا بده جانی دیکدی دیکدی
 صینی بقدری، صورکد بر نوله قانقدی ده دیدی که: ده عفا میرکن... شی... ماراند... سزی لاشتر ایتیک... استفق لله کیم
 بقن... قدر زده با فایکده آیتیا مدم ده... هم بده کزه ارقده ساعده ایتیک... فق خایه کیده... بوتی صونک
 بونور حدیث سنیله یانسی زید و زبیه ایدی بر اکتی قیقه فورطنی اولک هر طرفه با بدلی، احتیظیلو صارت ل، استنزال
 صنی عشارتد با سلاوی. عذری یوهنفا و روانک اکنج بونور بونور بی جای قانده بونور بی برده بیلیوری. صای ناما
 بوغا و یازدیه رفته اوزدده صیه قدره جان سیه برده صوصی اولک! ایتیدیدی عیقه فار بده صاه قدره شریسه نظر نه
 دوام لیدروری. کلسی اقدی عذری بوسه سوزده با سلاوی؛
 - کور صور سیکه بر قاریده، چو بود انا نه سنده نه یا یزنی شارسه. ایتیه اوستیلنی سیدم، اوستیلنی آله صیه. اقدیا
 سه رده نیم اولدی عا خرا سیدی کلر.
 - سز بیلرکن باسم، صعه اما بیلرکن یا بزعا ندرن یوزما مایه، کجولگی و بره سکن
 - یکی آله ایتیه درت لیا. ایتیه بو جید برده بیچاره سی. لنده اولور قدر باره بخشکنده و بره سکن!
 - اقی سینه باسم. هایدیک قیزلر اوشه لریکه، یوزده نه با فوریکن ایللورده ایتیک قاسلتره
 ماریه دیک کیمی عیقه بر نظر غیظه و شفا رته فیله نه رده کیمی انتخاب اولورنا دوقه اهتیه و برده سیه کیمی بر اشته و قار فافه رده
 اوشده ده فکده لب، اوستیلنی عا سنیله بانه نده اوره کله سیم قاسینه چیددی، قاری بر کور سیه کوندری.
 - قاسیلنه سده ایتیه بو کولی بر قیز سکت.
 - بی سوزک ده، اولک ایتیه اویله سولیلورک.
 - اوتسی سورم فقط طوع و نهی ده سولیلورم.

۱۱

— بدوده سخن سویم . سو سردم بو کجی بوراچی کلمه زوم . آردی ویردیله کلمه
— نه ندوه کلمه کلمت ؟ نغمه بار من اولدک ؟
— اکلده !
— ای ندوه کلمه کلمت صانکه ؟
— نه که لازم ؟
— سو بکله ندوه اولدک ؟
— سو بکلم وارده ...
— سو بکلمی ؟
— اونده . ایلمک کوز ملت آغریسی ! نه کلدی بی بولدی .
— سه ستمدی اون سو بو سوله ؟
— سو بو سیم یا . ایانه مارکی ؟
— یا قوشیا با ! ..

سولم بو کلمه یه قاجیر مالیدی . جینک خیر اولدیغی حسن بدیورچی او حیته لیا قنده نه قدر دونه بر من نه ده فایده ای ده اکلده بدیورچی
قارینک بیوج قینده کیم نوره خنده قویدی ، ان ای طارر زنده کیم دونه دونه بی او حیص کوز لیه کلدی ، حیاره
بیجا طاکه کلمه بر زاره کچی نه قایا قدر نیل ؟ بیجی یا قدر نه صوره با نایا قدر نه صوره دوکله بدیورچی .

— علفا برینک قوشیا ، علفا برینک . هم کسای قینده بدیورچی هم بو رککی قینده یورم . . . نیانم حوشیا کلمه ، قنجه نیانم . کلمه نیم
نفا هم ایجه بجه ارنه باشقنه بیجا ملوک .
— علفک وار کیم اما ، سودا باشق باره باشق .
— دینک سو کیمک سی بیلدیم ؟
— علفک قار ایکنی ده بد بیلدیم .

— دینک هم کدکلی بریند برینک هم وجودکی باشقنه صاته علفک ؟
— آه اون ایز باشق نه می صاته بیلدیم ! یا کدر بر کونم باشق سلسله کلمه اولدک اولدور ...

— بیچاره قینر !
— مری بکم . سزله ده چودو ای بو رککلر واردر . کلمه ستمدی بی بر کقدره ارفا لاشکری دوشوکلر ، او بکله ندر ؟
— علفک وار . قوشیا بو وجود علفک کونسی بورا ده آجیلده .
— واه واه ، ای بیجه کیم دیک ؟
— به کتسوم باشق سی کتیه کدی . هم کیم بیلر نه ره کیدردی .
— قوشو .

شیدی شخصیتینم قاراسم قدر سوکیم بودیو بوخند نیده ای باقالیه!
 - راحت اولد
 - امله ایرکیمد باشه براسه کلید ، صوره سکا با با دنی با قلم
 - هیچ مزه ائیلک بلم
 - کدکه عجب ایزیر بولم قدر ایزیر . جدمانسه برله کینمده . سد کجا آیرجی ده یاره ویریم . هده شوایرم تونی آل با قلم .
 - استیز بلم
 - آل دیورم . کوره یی شی اوختیله او بدیم کچی چقا سرت جوده ائیلک یازم .
 - نطقه ناله کیم
 - بوخارده کیمده صوره ^{قانا} انا نه نازله فرام یاره نه کوشه سوره بروت قالمش اولده می بی یا فلسری . عارنا صرت دین جلت
 بر طوره ناکله کوردی ^{قانا} ملسا غیازی ملسا صلب عزی اغیازی سلب بر فاند بوترده می اولدنه ناره ارقا لانه کوردی
 بو قار بخت صفت نوانه سنا انا یرک ^{قانا} اولدوه بقدی ، کدکه دیر عاب اولدیر
 کیم اقدی صاری نانا ایله ناکله قالمش . بیایسته اری ده کلیم ایری .
 - ای کل با قلم صاری نانا ، کانی نا خدرم ؟ بارشی بر طرکله قان
 - خپوتنه ، بر عیوشه
 - بیره آتاشی اولدنه هر سه قوخیلای قیامه بیدک . آدج توشنه بی با قلم
 او بیره قو بولدی ، بر ساعت قور او نیا ولدی . ^{قانا} صاری نانا ایله کونده ائیلک ^{قانا} صهر فایلیک غایب ائیه ، کدزینی منور ائیلک
 اوجیه وده اوج شینه برایی بوتی ایری ، ارفه یونقاری طیف زانی ^{قانا} کلیم کلیم . او یونقاری ، او یونقاری ، او یونقاری
 او طرسه یقنی خیفی بر صوبه نره ، قانالیان بونه آتشی بریکله تقابل بر نله بیکده صوره یانا عذ کوردی ، ائیلک و قیقه
 سورده چند یو بوردی .
 x x
 x
 ایرنی صباح عزی یاک ، بیکده او با نره ارقا لانی ، او با نوری ، او هاب او غلت کونکوردی او با غارده بوله بقدیدر کلیم بوعزی
 منوخلک ، « بیری ، دوزک بولم ، هوا بی آلمجوره ودا بینه سیدی بر اکلج بولدن ، سفاره ایت . فطنه بی بروقتی خاطر کورده
 قینقا یاکه سکا زور دیرده قارمه باشق سکت ده مالدیر . بولده سکا ایلک کلیم فطنه کلیم . ایشک ایلرله کدکه قانقنه کونکلت
 جوا بی ، غیا بی زمانه بی کیم صوره ناهل ایلر سکت . « سوزلری ده علاوه ائیدی ، او با نیا چلت تر بیری ، طور و اوضا عنده
 بک زبانه کونده اولدکله بولده هولایی تکرار بولده عزی او بی کلیم ده استراحت ، ایلک خاطر ایلر کدکه والده سنده
 دد او غمی ، کاشکی بواقم ساحر لکه کینی بولک . حیره خاسد بورا کدکلر . آ بول ارنده اولد آ بقدی سکا قی اری و بده کلردی
 س بولورلر . دهانه قدر بکله خلسه ، « سوزلری ایشقینی . اها کینی قایدی ، والده کله حاسرجه بر جیب دیرلده صوره
 و طرسه چکیدی .

